

บทคัดย่อของคณาจารย์การเกษตรทั้งหมดของโครงการเกษตรในดวงอาทิตย์
 อมาชิกสมาคมแพนราชนูตร จังหวัดลำปาง

รพีพร ทรงสุภา

สารพิมพ์ฉบับพิเศษเพื่อสนับสนุนของวารสารเกษตรตามหลักศูนตรศาสนาตามศตวรรษที่แปด

สาขาวิชาสัตวศาสตร์การปศุสัตว์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

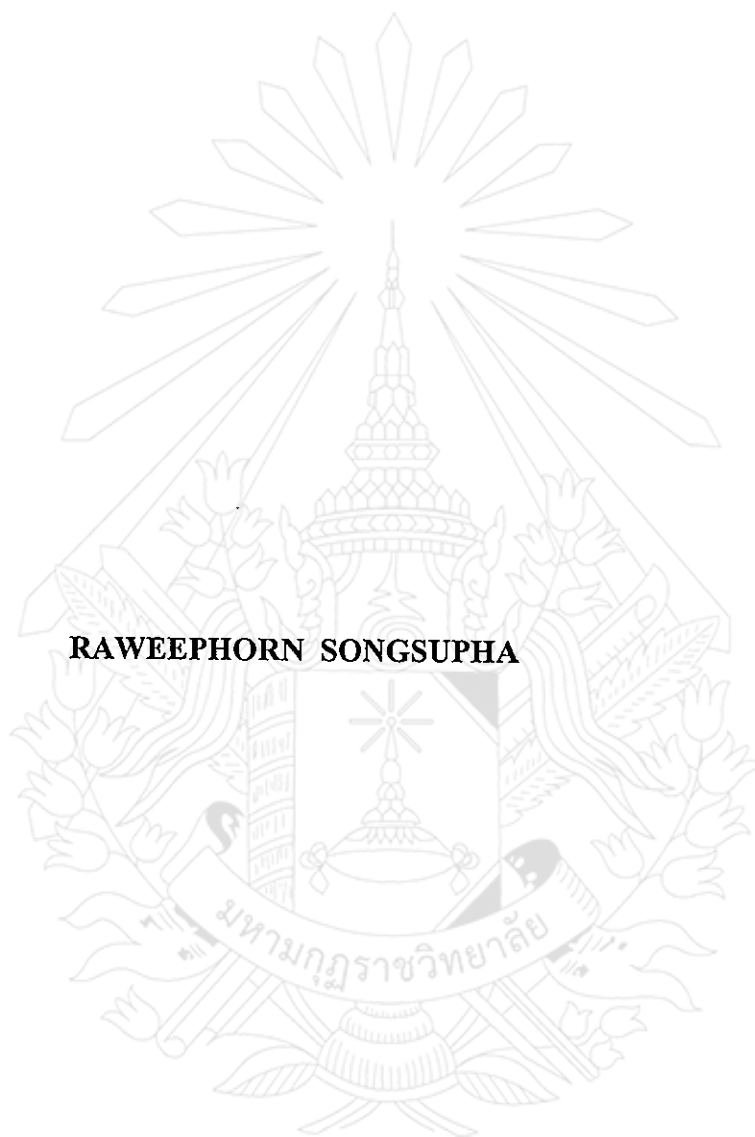

ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

**THE ELECTION COMMITTEE ATTITUDE TOWARDS THE
PRIVATE ORGANIZATION IN THE PARLIAMENT
MEMBER ELECTION IN LAMPANG PROVINCE**

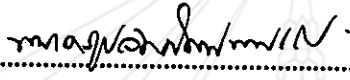

RAWEEPHORN SONGSUPHA

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2551(2008)**

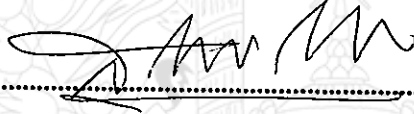
หัวข้อสารนิพนธ์ : ทศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง
ชื่อนักศึกษา : นางระวีพร ทรงสุภา
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี

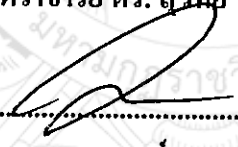
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นำสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

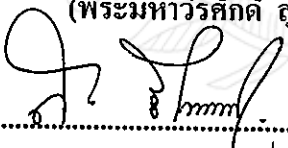

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

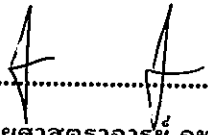
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูทวงศ์ กุณฑลบุตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Election Committee Attitude Towards The Private Organization
In The Parliament Member Election In Lanpang Province

Student's Name : Mrs. Raweephorn Songsupha

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai

Co-Advisor : Phramaha Weerasak Surameti

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Suwit Rungvisai
..... Advisor
(Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai)

W. Surameti
..... Co-Advisor
(Phramaha Weerasak Surameti)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Putchong Kunthonbut
..... Member
(Asst. Prof. Putchong Kunthonbut)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ทศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง
ชื่อนักศึกษา	: นางระวีพร ทรงสุภา
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร. อุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี
ปีการศึกษา	: 2551

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อย

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง พบว่า องค์กรเอกชนมีการสังเกตสอดส่อง มีการสังเกต มีการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุน และพรรคการเมือง มีการบันทึกและรายงานแจ้งเหตุอย่างทั่วถึง ทำให้สามารถทราบความเคลื่อนไหวในหมู่บ้านได้ดี

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งพบว่า องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งในรูปแบบของอาสาสมัครต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดการสอดส่องดูแล ควบคุมกำกับการเลือกตั้งให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่มีการทุจริต ซื่อสัตย์ขายเสียง

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง พบว่า องค์กรเอกชนได้ทำหน้าที่เป็นอย่างดีในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ปัญหา พบว่า จำนวนของอาสาสมัครมีน้อย มุ่งหวังแต่ค่าตอบแทน อีกทั้งอาสาสมัครยังมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ซ้ำซาก ไม่ปรับทัศนคติ อดความรู้ แอบอ้าง และมีปฏิบัติงานเกินอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ข้อเสนอแนะควรมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการทำตัวเป็นกลาง โปร่งใส มีการคัดสรรคน que ทำงานจริง

**Thematic Title : The Election Committee Attitude Towards The Private Organization
In The Parliament Member Election In Lanpang Province**

Student's Name : Mrs. Raweporn Songsupa

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai

Co-Advisor : Phramaha Weerasak Surameti

Academic Year : B.E. 2551 (2008)

ABSTRACT

The objective of this thematic paper were 1) to study the election committee's attitude towards the private organization observing the election of members of the house of representatives in Lanpang Province and 2) to study the suggestion of problems and guideline for examining the election of members of the House of Representatives, in Muang District, Lanpang Province. It is qualitative research through indept interview and focus group discussion from 20 sampling subjects.

The results of research were found as follows :

The research finding show that, according to election effectiveness, the volunteers eagerly followed, observed and detected dishonest activities in the election process, candidate behaviors and candidate supporters. All actions were carefully recorded which led to observe political movements in given villages. As for participation, the volunteers of the private organization participated in the election process effectively. No dishonest action, nor vote buying was reported. As for election investigation, the private organization actively followed the election process working before, during and after election day. The volunteers also checked paper work and relation election documents and election expenditure as well. Som problems such as less number of volunteers and working for wage arose in the election process. Some of them worked for a long time, being self directed, egoistic, quoting and managed activities without mandate. It is suggested that the concerned authorities should train volunteers to gain knowledge and understanding their duties. The volunteers should impartially act in good faith.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน เพื่อให้งานสารนิพนธ์ฉบับนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาที่ให้สถานที่ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้ต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาเล่าเรียน

ขอกราบนมัสการขอบคุณ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกรูป/ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แนะนำแนวทางการเรียน ให้ข้อคิด คำสั่งใจในการเรียนจนประสบผลสำเร็จ

ขอกราบนมัสการ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบและขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิกให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขสารนิพนธ์และขอขอบคุณคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ได้ชี้แนะข้อบกพร่องในงานวิจัย เพื่อแก้ไขสารนิพนธ์สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย ที่ปรึกษาหลักสูตรสารนิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณพระมหาวิโรศักดิ์ สุรเมธี ที่ปรึกษาร่วมสารนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเอาใจใส่และให้ความเมตตาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบนมัสการ พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม พระครูปลัดจิตติชัย จิตตชโย และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เขียน วันทนียตระกูลผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้และให้คำชี้แนะแนวทางในการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบุคคลในครอบครัวที่ทำให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด

ระวีพร ทรงสุภา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภูมิ	ช
สารบัญแผนที่	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งในเมืองไทย	22
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเลือกตั้ง	23
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	25
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง	27
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
3.1 ประชากรที่ศึกษา	33

	จ
	หน้า
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	33
3.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ	34
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	36
4.1 ประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง	36
4.2 สภาพทั่วไปของจังหวัดลำปาง	37
4.3 สภาพการเมืองและการปกครอง	39
4.4 สภาพทางเศรษฐกิจ	39
4.5 สภาพทางสังคม	39
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	41
5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	49
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
6.1 สรุปผลการวิจัย	52
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	54
6.3 ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	59
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	60
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	62
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์งานวิจัย	64
ภาคผนวก ง รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์	70
ภาคผนวก จ ภาพประกอบงานวิจัย	73

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการทำงานของอาสาสมัครขององค์การเอกชนในการ ตรวจสอบการเลือกตั้ง	28
แผนภูมิที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	32

สารบัญแผนที่

แผนที่ 1 แสดงแผนที่จังหวัดลำปาง

หน้า

38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นกระบวนการสรรหาตัวแทนของประชาชน เพื่อไปทำหน้าที่แทนตน การเลือกตั้งที่ดีนั้น จะต้องโปร่งใสและยุติธรรมอย่างแท้จริง แต่จากสภาพการณ์การเมืองไทยเท่าที่ผ่านมา พบว่าการเลือกตั้งไม่มีความบริสุทธิ์ มีการทุจริตและซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก ทำให้ได้ตัวแทนที่ไม่เหมาะสม และขาดคุณธรรมเข้ามาปกครองประเทศ ซึ่งส่งผลเสียหายต่อการพัฒนาการทางการเมืองของไทย เป็นอย่างยิ่งเมื่อการเข้าสู่อำนาจของนักการเมืองขาดความชอบธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ พร้อมกับมีองค์การอิสระทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหวังของสังคมในการที่จะมีรัฐธรรมนูญ เพื่อปฏิรูปการเมืองไทยให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเมื่อการเมืองที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพที่ดีแนวโน้มที่จะทำให้เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติให้มืองค์การอิสระเพื่อทำหน้าที่จัดการและดูแลการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส องค์การนั้นคือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการจัดองค์การของคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง¹

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ในกระบวนการปฏิรูปทางการเมือง ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ โดยมีอำนาจหน้าที่ ที่สำคัญในการควบคุมกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. ควบคุมกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยการควบคุมหรือ ดำเนินการ จัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น

---

¹สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), หน้า 79.

2. ควบคุมการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญบางประการอันส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางการเมืองและกิจการที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ ของประเทศชาติและประชาชน กิจการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง การดำเนินการออกเสียงประชามติ การควบคุมการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ของประชาชน จำนวน 50,000 คน หรือการเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น?

จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเห็นได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องข้องกับการเลือกตั้งเป็นอย่างยิ่ง นอกจากเกี่ยวข้องข้องกับการเลือกตั้งแล้ว ยังมีบทบาทในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการเลือกตั้งขององค์กรต่างๆ ที่สำคัญได้แก่องค์กรเอกชน ซึ่งองค์กรเอกชนมีหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส การดำเนินงานขององค์กรเอกชนดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความคาดหวังเป็นอย่างสูงในการทำงานขององค์กรเอกชนที่จะเข้ามาควบคุมกับการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส หากองค์กรเอกชนไม่มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานก็จะทำให้เกิดปัญหาการได้นักรการเมืองที่ไร้คุณภาพและมีแนวโน้มที่จะเกิดการคอร์รัปชันอย่างสูง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดลำปาง ว่ามีทัศนคติอย่างไรต่อการทำงานขององค์กรเอกชนในการเลือกตั้งเพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพราะการเลือกตั้งเป็นหัวใจของการปกครองในระบบประชาธิปไตย จึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งของประเทศชาติ คนไทยทุกคนควรจะร่วมมือกันดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต เพื่อให้ได้รัฐบาลที่ดีมีคุณธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง

1.2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

²กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ 2540, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระทรวงมหาดไทย, 2551), หน้า 1.

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

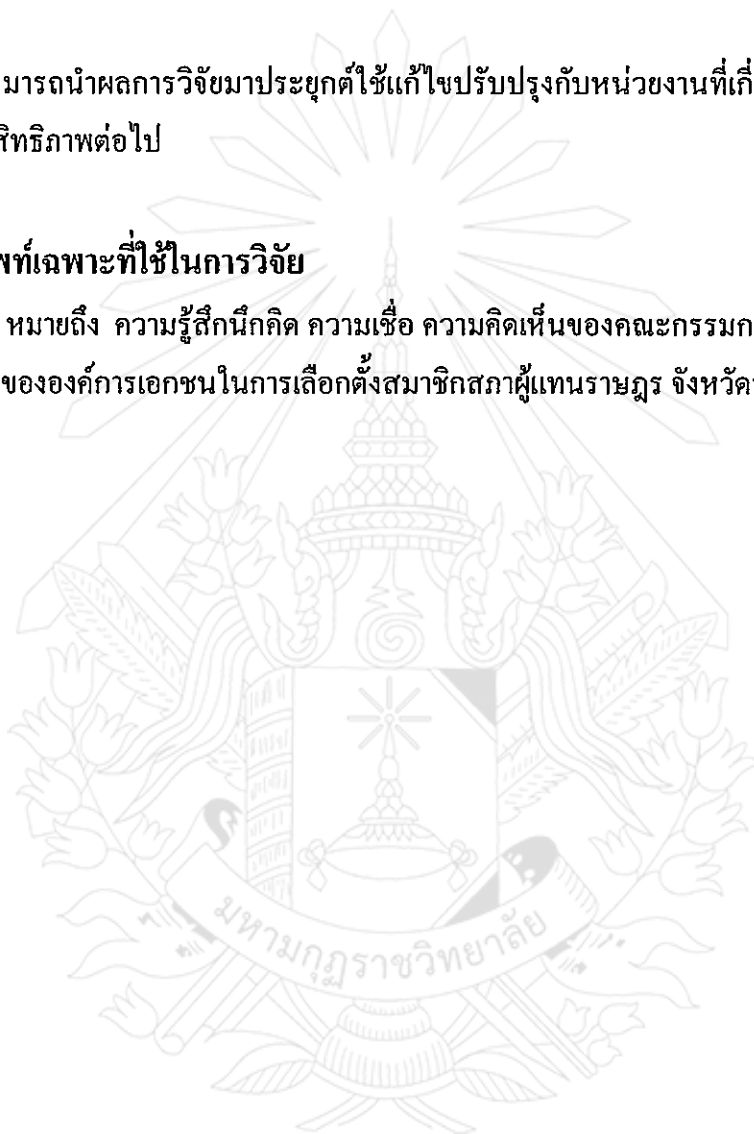
1.4.1 ทำให้ทราบทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง

1.4.2 ทำให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4.3 สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้แก้ไขปรับปรุงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากทางการให้เป็นผู้ดูแลและควบคุมการเลือกตั้ง(กกต.)

องค์การเอกชนในการเลือกตั้ง หมายถึง ชมรมหรือกลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งที่เป็นนิติบุคคลซึ่งก่อตั้งโดยเอกชน เพื่อดำเนินกิจการอันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกันโดยมิใช่เป็นการแสวงหากำไร รายได้หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน

การตรวจสอบการเลือกตั้ง หมายถึง การรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง การสังเกตการณ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง หมายถึง การดำเนินการเลือกตั้งด้วยความโปร่งใส ไม่มีการทุจริตการเลือกตั้ง

ด้านกรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หมายถึง องค์การเอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทหน้าที่ขององค์การเอกชน

การรับแจ้งเหตุ หมายถึง การรับแจ้งเหตุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง อาสาสมัคร หรือบุคคลใดกระทำการอันอาจเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2550 หรือขัดต่อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง หมายถึง การสังเกตการณ์การหาเสียงการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองหรือบุคคลใด การสังเกตการณ์การลงคะแนนและการสังเกตการณ์การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้งและแต่ละพื้นที่

กกต.จว. หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

อสช. หมายถึง อาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่าย

อสส. หมายถึง อาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง

ปอส. หมายถึง ผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง หรือ อาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้งที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการสังเกตการณ์

อสจ. หมายถึง อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ

ปोज. หมายถึง ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ

สปด. หมายถึง ศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชน

กปน. หมายถึง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

กนค. หมายถึง กรรมการนับคะแนน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งในเมืองไทย
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเลือกตั้ง
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทัศนคติเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกทางด้านปฏิบัติ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”¹

สงวน สุทธิเลิศอรุณ ได้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์และสภาวะของความพร้อม ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล”²

---

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์, 2540), หน้า 554.

²สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรวิวัฒน์, 2525), หน้า 56.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวว่า “ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอกในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในการสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้”³

โสภา ชูพิกุลชัย ได้ให้คำจำกัดความว่า “ทัศนคติเป็นการรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความเห็นและความจริง ซึ่งได้แก่ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึก ซึ่งเป็นการประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันกัน เมื่อได้ก่อรูปขึ้นมาแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ยาก”⁴

ทัศนคติ จึงหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งของแต่ละบุคคล

พรพิมล วรวิฑูรพิชญ์ อธิบายว่า จากความหมายของ ทัศนคติ แสดงให้ทราบว่าทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้เชิงประมาณค่า(Cognitive Component or Beliefs) องค์ประกอบทางด้านความรู้เป็นความเข้าใจรวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เราจะมีทัศนคติต่อว่าดีมีประโยชน์ หรือเลวมีโทษและองค์ประกอบแรกของการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้าเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เลยเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้น ๆ ไม่ได้ ความรู้หรือความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้ว จึงเข้ามาอิทธิพลต่อการตีความสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลความรู้หรือความเชื่อนี้อาจถูกหรือผิดก็ได้ เราไม่คำนึงความถูกต้องของสิ่งที่เราเชื่อ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affection Component) เป็นการแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่งที่บุคคลมีทัศนคติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ขาดว่าบุคคลมีความรู้สึกหรืออารมณ์อย่างไรต่อสิ่งที่เขามีทัศนคติ คือ ความเชื่อ ประสบการณ์ หรืออารมณ์อื่น ๆ ที่จะมาผลักดันโดยบุคคลไม่รู้ตัว บางครั้งบุคคลอาจแสดงความรู้สึกทางลบต่อบางสิ่งบางอย่างโดยที่บุคคลนั้นไม่รู้สึกตัว ทั้งนี้เกิดจากความคับแค้นใจที่บุคคลเก็บไว้ในจิต ไร้สำนึก และไม่ทราบว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเขาอย่างไร

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะแสดงออก(Behavioral Component or Actions) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของทัศนคติเป็นความพร้อมต่อสิ่งที่ตนมีทัศนคติ การแสดงพฤติกรรมต่อ

³ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนาัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 3.

⁴โสภา ชูพิกุลชัย, จิตสังคัมภีรวิทยาประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521), หน้า 15-16.

สิ่งที่บุคคลมีทัศนคติได้รับอิทธิพลจากความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติหรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดปฏิบัติหรือมีปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง⁵

จิตยา สุวรรณะชญ กล่าวว่่า “ทัศนคตินั้นเกิดขึ้นจากการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีทัศนคติต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นทั้งทางบวก และทางลบ บุคคลนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของทัศนคติ 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้สึก (Affective or feeling Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นเหตุผลใช้ในการสรุปหรือช่วยในการตัดสินใจว่าสิ่งนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งเหล่านั้นได้

2. สถิติปัญญาหรือเหตุผลของความรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการใช้สติปัญญาที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล เพื่อเป็นรายละเอียดสำหรับการให้เหตุผลในการพิจารณาประกอบเหตุผล มีผลทำให้สามารถจำแนกแยกแยะความแตกต่างที่จะบอกว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี สิ่งใดเหมาะสมสิ่งใดไม่เหมาะสม สิ่งใดสมควรหรือสิ่งใดไม่สมควร เป็นต้น

3. แบบแผนพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่หมายถึงความพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมออกมาจนทำให้เกิดความ โน้มเอียงที่บุคคลจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาเกิดจากการรับรู้ความเข้าใจ ความเชื่อและอารมณ์ ความรู้สึกในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้านทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้งสองประการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นพื้นฐานหรือตัวกำหนดหรือความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านพฤติกรรมนั่นเอง”⁶

ไพบูลย์ อินทรวีชา อธิบายว่า ทัศนคติช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ โดยลักษณะทั่วไปของทัศนคติที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหาใช้สิ่งที่ติดตัวบุคคลมาแต่กำเนิดไม่

2. ทัศนคติเป็นสภาพของจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้น ๆ จะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด

⁵พรพิมล วรวิฑูพิฑูพิฑูพิฑู, เอกสารการสอนเรื่องแรงจูงใจ, (เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์, 2529), หน้า 83-85.

⁶จิตยา สุวรรณะชญ, ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาบริหารศาสตร์, 2520), หน้า 603.

3. ทักษะคติเป็นสภาพของจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลแต่ละคนต่างก็ได้รับประสบการณ์ได้รับความรู้ และผ่านการเรียนรู้มาากอย่างไรก็ตามทักษะคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ⁷

เทพพนม เมืองแมน อธิบายว่า“ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เชิงประมาณค่าความรู้สึกต่อสิ่งนั้น และความพร้อมที่จะกระทำจะมีความสัมพันธ์กันอย่างสอดคล้อง แต่โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่เรารู้สึกได้หรือสามารถสะท้อนให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ คือการแสดงออกของบุคคลหรือพฤติกรรม พฤติกรรมนี้เป็นส่วนที่ต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่สาม คือ ความพร้อมที่จะกระทำซึ่งผลรวมขององค์ประกอบทั้งสามนี้จะบอกถึงสภาพความพร้อมทางจิตของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะที่บ่งถึงความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ”⁸

อดุลย์ จาตุรงค์กุล กล่าวว่า “ความสมดุลภายในส่วนมากไม่สามารถทนต่อความไม่สมดุลหรือไม่สอดคล้องระหว่าง องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึกกับด้านพุทธิปัญญาได้ เมื่อองค์ประกอบทั้งสองนี้เกิดความสมดุลกัน ทักษะคติก็อยู่ในภาวะมั่นคงและจะดำรงอยู่เช่นนี้เป็นเวลานาน แต่ถ้าไม่เกิดสภาพสอดคล้อง สมดุลทัศนคติก็จะอยู่ในภาวะตรงข้าม นอกจากนี้ถ้าเกิดสภาพไม่สอดคล้องสมดุลขึ้นมนุษย์เราก็มีขีดจำกัดแห่งความอดทนสำหรับความไม่สอดคล้องสมดุล ถ้าเกินขีดจำกัดดังกล่าวจะต้องมีการปรับปรุงทัศนคติใหม่ บางครั้งข่าวสารใหม่ ๆ ที่เข้ามา มนุษย์ก็จะทำการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในจนกระทั่งเกิดการสมดุลขึ้น”⁹

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ ได้อธิบาย “ทัศนคติว่า เป็นการรวบรวมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อและความจริง รวมทั้งความรู้สึกซึ่งอาจเป็นการประเมินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกันแล้วบรรยายให้รู้ถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้น ความรู้และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งต่อไปทัศนคติสามารถวัดได้ โดยในการวัดทัศนคติจะต้องพิจารณาใน 3 ประการ คือ

⁷ไพบูลย์ อินทรวินา, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดทัศนคติ, (กรุงเทพมหานคร : หน่วยวิจัยสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2515), หน้า 11.

⁸เทพพนม เมืองแมน, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2540), หน้า 7.

⁹อดุลย์ จาตุรงค์กุล, พฤติกรรมผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), หน้า 197.

1. เนื้อหา (Content) เนื้อหาหรือสิ่งเร้าเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจเป็นอันดับแรกในการวัดทัศนคติ สิ่งเร้าที่ใช้กระตุ้นแสดงท่าทางกิริยาออกมานั้น จะต้องมีโครงสร้างกำหนดแน่นอนเป็นตัวแทนของทัศนคติที่ต้องการวัด

2. ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นส่วนตรงและต่อเนื่องกันไปในลักษณะซ้ายกับขวา หรือบวกกับลบ ทั้งนี้การวัดทิศทางของทัศนคตินั้นสามารถแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

2.1 ทัศนคติเชิงบวก (Positive) สามารถแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่พึงพอใจด้วยหรือชอบมีผลให้บุคคลอยากได้ อยากใกล้หรืออยากทำสิ่งนั้น ๆ

2.2 ทัศนคติเป็นกลาง (Average) สามารถแสดงพฤติกรรมในลักษณะเฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายแต่ประการใด บุคคลนั้น สิ่งนั้น หรือการกระทำนั้นๆ จะมีหรือไม่มีก็ได้

2.3 ทัศนคติเชิงลบ (Negative) สามารถแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย มีผลทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายต้องการหนีให้ห่างไกลสิ่งนั้น ๆ

3. ความเข้ม (Intensity) กิริยาท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นถือว่ามีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไป ส่วนมาตรวัดทัศนคติมีอยู่ด้วยกันหลายแบบแต่ที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุดแบบหนึ่ง คือ มาตรวัดแบบลิเคอร์ท (Likert-Type Scales) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติที่มีผู้นิยมใช้มากเพราะสะดวก รวดเร็ว และมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง โดยการยึดหลักว่า ทัศนคติทั้งหลายของบุคคลจะมีการกระจายหรือแจกแจงอยู่ในลักษณะที่เป็นโค้งปกติ ซึ่งสามารถใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการวัดได้จะมีการกระจายหรือแจกแจงอยู่ในลักษณะที่เป็นโค้งปกติ ซึ่งสามารถใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการวัดได้¹⁰

ดังนั้น มาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท จึงประกอบด้วยความคิดเห็นหลายๆ ข้อ แต่ละข้อมีคุณค่าทัศนคติตามสเกลระดับของความต่อเนื่อง จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) เห็นด้วย (Agree) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) โดยกำหนดให้ข้อความแต่ละข้อมีความสำคัญเท่ากันหมด

สรุปแล้วทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อและความจริง ของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์หนึ่ง หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดและเป็นสิ่งที่สามารถประเมินและวัดได้

¹⁰บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2527), หน้า 118-119.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง

องค์การเอกชน หมายถึง องค์การ มูลนิธิ หรือสมาคม หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันนอกระบบราชการรวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มศึกษา กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อจะดำเนินบทบาทในการช่วยเหลือหรือช่วยคลี่คลายปัญหาในสังคมการบริหารสังคมรวมทั้งการพัฒนาสังคม โดยมีได้แสวงหากำไรหรือผลประโยชน์ใดๆ

คณะกรรมการประสานงานองค์การพัฒนาเอกชนชนบท : กป.อพช. ให้ความหมายกว้างขององค์การเอกชนด้านการพัฒนาว่า หมายถึง องค์การที่ไม่มุ่งหวังกำไร และมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการแก่สาธารณชนเพื่อการพัฒนา หรือในรูปแบบของการกุศล ศัพท์ที่ใช้เรียกองค์การที่หน้าที่แตกต่างกัน มีมากมาย เช่น มูลนิธิ สมาคม กลุ่ม โครงการ ศูนย์คณะกรรมการ เป็นต้น¹¹

จากคำนิยามของนักทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าความหมายขององค์การเอกชนมีลักษณะร่วมกันที่ความเป็นอิสระจากหน่วยราชการเป็นองค์การที่ไม่แสวงหากำไรและมีเป้าหมายในการให้บริการสังคมช่วยเหลือและคลี่คลายปัญหาสังคม โดยเฉพาะแนวคิดของ Ruland และพันธ์สุรย์ ที่เสนอว่าองค์การเอกชนเป็นองค์การหนึ่งที่อยู่ในภาคสังคมที่พยายามขยายมิติของการมีส่วนร่วมของประชาสังคมให้มีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในมิติทางการเมืองและกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย

องค์การเอกชนในการเลือกตั้งเป็นผู้มีบทบาทการตรวจสอบการเลือกตั้ง เป็นบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเลือกตั้ง เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามกฎหมายระเบียบและข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยหวังว่า การตรวจสอบการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น และเป็นการช่วยให้คะแนนเลือกตั้งเป็นเสียงที่สะท้อนความต้องการของประชาชนจริงๆ การดำเนินการเพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งซึ่งก็ได้แก่อาสาสมัครจากองค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้งโดยที่องค์การเอกชนจะต้องเสนอชื่อของผู้ประสานงานอาสาสมัคร ให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น แจกเหตุ

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, องค์การเอกชนในการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2545), หน้า 54.

อาสาสมัคร สังเกตการณ์ และอาสาสมัครตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ มาตรา 327 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 20 กำหนดไว้เกี่ยวกับให้องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งดังนี้

2.2.1 บทบาทหน้าที่อาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้ความหมายของอาสาสมัครไว้ว่า อาสาสมัครหมายความว่า อาสาสมัครขององค์การเอกชนและเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งโดยองค์การเอกชนให้ทำงานตามโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ได้รับอนุมัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายการเลือกตั้งซึ่งมีอักษรย่อว่า อสข. และอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งซึ่งมีอักษรย่อว่า อสส. โดยอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะปฏิบัติหน้าที่ประจำที่เลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ให้ความหมายของผู้ประสานงานอาสาสมัครไว้ว่า ผู้ประสานงานอาสาสมัคร หมายความว่า อาสาสมัครที่ได้รับการเสนอชื่อโดยองค์การเอกชนเพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งและเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประกอบด้วยผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุมีอักษรย่อว่า ปอจ. ผู้ประสานงานอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายการเลือกตั้งซึ่งมีอักษรย่อว่า ปอช. และผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ซึ่งมีอักษรย่อว่า ปอส. เป็นอาสาสมัครกำกับ ดูแล และควบคุมการปฏิบัติงานของ อสจ. อสข. และ อสส.

อำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง (อสส.)

1) การสังเกตก่อนวันเลือกตั้ง

- การสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุน และพรรคการเมืองว่า การหาเสียงใช้วิธีการใด มีใครเข้าร่วมบ้าง ลักษณะและพฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สนับสนุนเป็นอย่างไร และต้องมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและภาพถ่ายหรือแผ่นบันทึกเสียง

2) การสังเกตในวันเลือกตั้ง

- สอดส่องการดำเนินการของ กปน.
- ป้องกันการนำส่งหีบบัตร/บัตรเลือกตั้ง หลังปิดการลงคะแนน
- การทุจริตการดำเนินการของ กนค. และ กปน. ขณะรับมอบหีบบัตร

3) การบันทึกข้อมูลที่ได้สอดส่องด้วยตนเองเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ ถูกกฎหมายรวมถึงข่าวสารที่อยู่ในท้องถิ่น (สภาวะการแข่งขัน การพนันขั้นต่อ)

4) การส่งบันทึกข้อมูลให้ผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้งเพื่อส่งองค์การเอกชนรวบรวมและสรุปจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (สำเนาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตทราบ)

5) กรณีพบเห็นการกระทำผิดชัดเจนให้แจ้งผู้ประสานงานฯ หรือผู้รับแจ้งเหตุหรือพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้ผู้ประสานแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วย และสำเนาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตทราบโดยทันที

6) ทักท้วงการดำเนินงานของ กปน. กรณีมีการกระทำไม่เป็นไปตามกฎหมาย (ให้ประธาน กปน. ลงชื่อในคำทักท้วงด้วย)

อำนาจหน้าที่ของผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง (ปอส.)

1) กรณีก่อนวันเลือกตั้ง สอดส่องดูแลสถานการณ์ทั่วไป และพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุน และพรรคการเมืองว่ากระทำโดยวิธีใดในการหาเสียง รวมถึงการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

2) ในวันเลือกตั้งทำหน้าที่สอดส่องป้องกันการทุจริตการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการดำเนินการของ กปน. รวมถึงการสังเกตการดำเนินการระหว่าง กปน. กับ กนค.

3) ดำเนินการสำรวจความถูกต้องของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แทนอาสาสมัครและผู้ประสานงานอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

4) รับมอบบันทึกข้อมูลผลการสอดส่องป้องกันการทุจริตของอาสาสมัครแล้วตรวจสอบข้อมูลให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและ/ หรือนำส่งองค์การเอกชนรวบรวมสรุปข้อเท็จจริง เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (สำเนาส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตด้วย)

5) กรณีพบเห็นการกระทำผิดชัดเจนให้รับแจ้งองค์การเอกชน (เพื่อรายงาน กกต.จว.) พร้อมทั้งแจ้งพนักงานสืบสวนฯ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองโดยทันที และให้บันทึกส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (สำเนาส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตด้วย)

6) สังเกตการลงคะแนนการนับคะแนนและการนับคะแนนตลอดจนประสานงานรับหนังสือคำทักท้วงการทำงานของ กปน. หรือ กนค. จากอาสาสมัคร

7) เร่งรัดให้อาสาสมัครส่งรายงานให้ภายใน 3 วันนับแต่วันประกาศผลการนับคะแนนและสรุปผลการสังเกตสำหรับพื้นที่ที่รับผิดชอบภายใน 10 วัน เพื่อให้องค์การเอกชนจัดทำรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในกำหนดในสัญญา

อำนาจหน้าที่ของผู้ประสานงานอาสาสมัครการรับแจ้งเหตุ (ปอจ.)

- 1) รับบันทึกการรับแจ้งเหตุจากผู้รับแจ้งเหตุเพื่อพิจารณาโดยพลัน ดังนี้
  - กรณีเป็นเหตุที่ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งเห็นว่ามีมูลหรือควรสืบหาข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ผู้ประสานงานฯ ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
  - กรณีเป็นเหตุที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นต่อเนื่อง และเห็นว่ามีมูลหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้แจ้งพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
  - รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและองค์การเอกชนต้นสังกัด (รวมถึงสำเนาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง) ซึ่งองค์การเอกชนรายงานผลเหตุการณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกทางหนึ่งด้วย
  - ผลการดำเนินการเป็นประการใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแจ้งให้องค์การเอกชน พร้อมเหตุผลทราบโดยไม่มีชักช้า
  - จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานต่างๆ เท่าที่มี เว้นแต่เป็นความลับหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ต่อเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง
  - ดำเนินการช่วยสืบสวนหาข่าว และหาเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.)

- 1) ปฏิบัติงานหาข่าว สอดส่องป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง
- 2) รวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าว ผู้ให้ข่าว ประชาชน
- 3) รายงานข่าวให้ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ

2.2.2 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง มีดังนี้

1. สอดส่องดูแลการหาเสียงของผู้รับสมัคร และพรรคการเมืองว่าเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือไม่
2. สอดส่องดูแลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งวางตัวเป็นกลางหรือไม่
3. พบเห็นการกระทำที่อาจฝ่าฝืนกฎหมาย ให้แจ้งต่อศูนย์ประสานงานองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งประจำจังหวัด

4. เชิญชวนให้ผู้ที่ได้รับแจกเงิน หรือสิ่งของ หรือผลประโยชน์อื่นเพื่อจูงใจให้เลือกผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองให้ถ้อยคำเป็นพยาน โดยต้องรักษาความลับของพยานด้วย

5. รมรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนไปตรวจบัญชีรายชื่อ หรือขอลอนชื่อบุคคลที่ไม่ได้อาศัยอยู่จริง ในบ้าน

6. แจ่งนับป้ายโฆษณาหาเสียงที่มีในพื้นที่ของหน่วยเลือกตั้งที่ตนรับผิดชอบ

7. อำนวยความสะดวกแก่อาสาสมัครที่เข้ามาเก็บพยานหลักฐานในพื้นที่สังเกตการณ์ เลือกตั้งการลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลาง

2.2.3 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

1. สังเกตการณ์ลงคะแนน ตั้งแต่เวลา 07.00 น. จนส่งหีบบัตรถึงสถานที่นับคะแนน

2. พักท้วงเมื่อพบเห็นเหตุการณ์ที่สื่อว่าจะมีการทุจริต และต้องไม่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

3. สังเกตการณ์ความเรียบร้อยก่อนการนับบัตรเป็นคะแนน

4. สังเกตการณ์นับบัตรและการเก็บรักษา การนำบัตรมารวมในภาชนะ

5. บันทึกข้อมูลการสังเกตการณ์ในแบบรายงาน

6. รวบรวมแบบรายงานต่างๆ ส่งให้ผู้ประสานงานภายใน 1 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง

การทำหน้าที่ของอาสาสมัครองค์การเอกชนจึงเป็นกลไกหนึ่งเพื่อช่วยในการป้องปราม ทุจริตการเลือกตั้งหรือการกระทำใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้ และตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง

นอกจากนี้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดให้องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ปฏิบัติงานตรวจสอบการเลือกตั้งดังนี้

1. ตรวจสอบสถานการณ์ทั่วไปก่อนมีการเลือกตั้ง เช่น มีการหาเสียงล่วงหน้าประกาศตัว ผู้สมัครการเลือกตั้ง และทีมงานมีพฤติกรรมข้อสิทธิข้ายเสี่ยงใช้อิทธิพลอำนาจมีผิดมีการณ์ ทุจริต และมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายต่อสู้กันชัดเจน

2. ตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการสมัครรับเลือกตั้ง เช่น มีการรับสมัคร ไม่รับสมัคร หรือ ร้องเรียนเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครมีข้อขัดแย้งเรื่องเลขประจำตัวของผู้สมัครมีพฤติกรรมข่มขู่ขัด ขวางหน่วงเหนี่ยวไม่ให้มีการรับสมัครรับเลือกตั้ง และมีการส่งตัวแทนไปสมัครแทนหรือฮั้วระหว่าง ผู้สมัครด้วยกัน

3. ตรวจสอบการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น ปิดประกาศตั้งป้ายไม้ใหญ่ชิงผ้าแจกแผ่นปลิวเดิน รมรงค์และเปิดเวทีปราศรัยพฤติกรรมหาเสียงที่ละเมิดกฎหมายเลือกตั้งทั้งมีหลักฐานและไม่มี

หลักฐานมีความรุนแรงถึงขั้นดำเนินคดี ใช้กำลัง ใช้อาวุธ และมีการใช้จ่ายหาเสียงเกินวงเงินที่ กกต. กำหนด

4. ตรวจสอบการลงคะแนนและการนับคะแนน เช่น มีการละเมิดกฎหมายทั้งที่มีหลักฐาน และไม่มีหลักฐาน ความถูกต้องของการนับคะแนน การรวมคะแนน ประชาชนทั่วไปต้องยอมรับ ผลการลงคะแนน และผลการนับคะแนนด้วย

5. สภาพการณ์หลังการเลือกตั้งที่ต้องแก้ไข เช่น มีความแตกแยกในสังคม ชุมชน และต้อง มีการจัดตั้งคณะผู้บริหารเข้าบริหารประเทศด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง มีการจ่ายเงินหรือฉลองหลัง การเลือกตั้ง มีมาตรการสร้างความปรองดองสมานฉันท์หลังการเลือกตั้ง

6. ให้วิเคราะห์ข้อเท็จจริงทั้งหมดและเสนอแนะวิธีการที่เป็นไปได้ ในการดำเนินการต่อไป

2.2.2 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง มีดังนี้

1. สอดส่องดูแลการหาเสียงของผู้รับสมัคร และพรรคการเมืองว่าเป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือไม่

2. สอดส่องดูแลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งวางตัวเป็นกลางหรือไม่

3. พบเห็นการกระทำที่อาจฝ่าฝืนกฎหมาย ให้แจ้งต่อศูนย์ประสานงานองค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้งประจำจังหวัด

4. เชิญชวนให้ผู้ที่ได้รับแจกเงิน หรือสิ่งของ หรือผลประโยชน์อื่นเพื่อจูงใจให้เลือกผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองให้ถ้อยคำเป็นพยาน โดยต้องรักษาความลับของพยานด้วย

5. รณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนไปตรวจบัญชีรายชื่อ หรือขอลอนชื่อบุคคลที่ไม่ได้อาศัยอยู่จริง ในบ้าน

6. แจ้งนับป้ายโฆษณาหาเสียงที่มีในพื้นที่ของหน่วยเลือกตั้งที่ตนรับผิดชอบ

7. อำนวยความสะดวกแก่อาสาสมัครที่เข้ามาเก็บพยานหลักฐานในพื้นที่สังเกตการณ์ เลือกตั้งการลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลาง

2.2.3 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

1. สังเกตการณ์ลงคะแนน ตั้งแต่เวลา 07.00 น. จนส่งหีบบัตรถึงสถานที่นับคะแนน

2. ทักท้วงเมื่อพบเห็นเหตุการณ์ที่ส่อว่าจะมีการทุจริต และต้องไม่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

3. สังเกตการณ์ความเรียบร้อยก่อนการนับบัตรเป็นคะแนน

4. สังเกตการณ์นับบัตรและการเก็บรักษา การนำบัตรมารวมในภาชนะ

5. บันทึกข้อมูลการสังเกตการณ์ในแบบรายงาน

6. รวบรวมแบบรายงานต่างๆ ส่งให้ผู้ประสานงานภายใน 1 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง

การทำหน้าที่ของอาสาสมัครองค์การเอกชนจึงเป็นกลไกหนึ่งเพื่อช่วยในการป้องปรามทุจริตการเลือกตั้งหรือการกระทำใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ได้เกิดการเรียนรู้ และตื่นตัวในการเข้ามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง

นอกจากนี้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดให้องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ปฏิบัติงานตรวจสอบการเลือกตั้งดังนี้

1. ตรวจสอบสถานการณ์ทั่วไปก่อนมีการเลือกตั้ง เช่น มีการหาเสียงล่วงหน้าประกาศตัวผู้สมัครการเลือกตั้ง และทีมงานมีพฤติกรรมซื้อสิทธิขายเสียงใช้อิทธิพลอำนาจมีมติพฤติกรรมทุจริต และมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายต่อสู้กันชัดเจน

2. ตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการสมัครรับเลือกตั้ง เช่น มีการรับสมัคร ไม่รับสมัคร หรือร้องเรียนเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครมีข้อขัดแย้งเรื่องเลขประจำตัวของผู้สมัครมีพฤติกรรมข่มขู่ขัดขวางหน่วยงานนี้ข่มขู่ไม่ให้มีการรับสมัครรับเลือกตั้ง และมีการส่งตัวแทนไปสมัครแทนหรือฮั้วระหว่างผู้สมัครด้วยกัน

3. ตรวจสอบการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น ปิดประกาศตั้งป้ายไม้ใหญ่ชิงผ้าแจกแผ่นปลิวเดินรณรงค์และเปิดเวทีปราศรัยพฤติกรรมหาเสียงที่ละเมิดกฎหมายเลือกตั้งทั้งมีหลักฐานและไม่มีหลักฐานมีความรุนแรงถึงขั้นดำเนินคดี ใช้กำลัง ใช้อาวุธ และมีการใช้จ่ายหาเสียงเกินวงเงินที่กำหนด. กำหนด

4. ตรวจสอบการลงคะแนนและการนับคะแนน เช่น มีการละเมิดกฎหมายทั้งที่มีหลักฐานและไม่มีหลักฐาน ความถูกต้องของการนับคะแนน การรวมคะแนน ประชาชนทั่วไปต้องยอมรับผลการลงคะแนน และลบการนับคะแนนด้วย

5. สภาพการณ์หลังการเลือกตั้งที่ต้องแก้ไข เช่น มีความแตกแยกในสังคม ชุมชน และต้องมีการจัดตั้งคณะผู้บริหารเข้าบริหารประเทศด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง มีการจ่ายเงินหรือฉลองหลังการเลือกตั้ง มีมาตรการสร้างความปรองดองสมานฉันท์หลังการเลือกตั้ง

6. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่จริงทั้งหมดและเสนอแนะวิธีการที่เป็นไปได้ ในการดำเนินการต่อไป¹²

¹² สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, คู่มืออาสาสมัครในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550), หน้า 9.

ลักษณะขององค์การเอกชน

องค์การเอกชนในแต่ละประเทศมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันตามบริบทของสังคมการเมืองในประเทศนั้นๆ แต่มีลักษณะรวมที่สำคัญขององค์การเอกชนคือ เป็นองค์การที่อิสระจากโครงสร้างของรัฐ ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของตลาด โดยลักษณะเฉพาะที่สำคัญขององค์การเอกชน คือ

1. แยกต่างจากองค์การของรัฐ และสถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมือง
2. ไม่แสวงหากำไร มีลักษณะแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด จากบริษัทหรือวิสาหกิจต่างๆ
3. มีลักษณะเป็นงานอาสาสมัคร แต่อาจมีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำที่ได้รับเงินเดือนจากพื้นฐานประสบการณ์หรือการฝึกอบรม
4. มีฐานะทางกฎหมายแตกต่างจากกลุ่มผลประโยชน์ หรือองค์การอาชญากรรม (อย่างไรก็ตามอาจมีสถานการณ์หลายอย่างที่ให้องค์การเอกชน ทั้งในระดับรากหญ้าและระดับชาติอาจไม่สามารถมาขึ้นทะเบียน เช่น ภายใต้อะบบแพตช์การทหาร)
5. มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังคมส่วนร่วม หรือผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์เฉพาะสมาชิกหรือฐานคะแนนเสียง
6. มีการบริหารงานในรูปแบบกรรมการ และถูกควบคุมตรวจสอบโดยผู้สนับสนุนและสาธารณชน

ลักษณะกิจกรรมขององค์การเอกชน

สถาบันการจัดการเพื่อพัฒนาชนบทและสังคม ได้แบ่งแยกกิจกรรมขององค์การอาสาสมัครเอกชนไว้ 4 ประการ คือ

1. องค์การให้บริการ (Service Providers) หรือองค์การสาธารณกุศลทั่วไป องค์การประเภทนี้จะทำหน้าที่ให้บริการ หรือทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ บริการส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การให้บริการสาธารณสุข จัดหาสถานีนอนามัย โรงพยาบาล และการให้บริการด้านสุขอนามัย บริการด้านการศึกษา จัดทำน้ำดื่มและส้วม ตลอดจนบริการทางด้านการเกษตรและชลประทาน
2. องค์การที่ทำหน้าที่เสริมสร้างอำนาจความเข้มแข็งของประชาชน (Empowerment NGO) หรือส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม องค์การเหล่านี้มุ่งไปที่การพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจ การรู้หนังสือ การศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น จะพบเห็นองค์การเหล่านี้ในประเทศที่ยากจนมากที่สุด
3. องค์การสนับสนุน (Support NGO) องค์การเหล่านี้เป็นองค์การที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ให้กับองค์การเอกชน หรือองค์การเอกชนที่ทำงานระดับรากหญ้า เช่น การทำงานสนับสนุนป้อนข้อมูลต่างๆ ให้กับองค์การเอกชนในระดับรากหญ้าเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน ประกอบด้วยงานฝึกอบรม การประเมินผล และการวางแผน โครงการ

4. องค์กรร่วมหรือองค์กรเครือข่าย (Umbrella or Network NGO) เป็นองค์กรที่เติบโตขึ้นมาในช่วง ค.ศ.1980 เพื่อเชื่อมโยงองค์กรอาสาสมัครเข้าด้วยกัน โดยมีความต้องการที่จะนำประสบการณ์ในระดับจุลภาคที่แตกต่างกันมารวมกันเข้า และเสนอประเด็นปัญหาในรูปการถกเถียงพูดคุยเพื่อเสนอเป็นนโยบายระดับชาติ และระดับสากล องค์กรเหล่านี้มักทำหน้าที่เป็นองค์กรผลักดันเชิงนโยบาย (Advocacy NGOs)

องค์กรเอกชน ตามลักษณะความสนใจในลักษณะของการช่วยเหลือและลักษณะการปฏิบัติงานเอาไว้ ดังนี้

1. ลักษณะความสนใจ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 องค์กรเอกชนที่เน้นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มสมาชิก (Mutual Interest NGO).

1.2 องค์กรเอกชนที่เส้นประโยชน์ของสาธารณะ (Public Interest NGO)

2. ลักษณะของการช่วยเหลือ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 องค์กรเอกชนที่เน้นการสังคมสงเคราะห์และสาธารณกุศล (Welfare NGO)

2.2 องค์กรเอกชนที่เน้นการช่วยเหลือด้านการพัฒนา (Development NGO)

3. ลักษณะงานที่องค์กรเอกชนปฏิบัติ แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

3.1 องค์กรเอกชนที่เน้นการปฏิบัติงานกับประชาชนในสนาม

3.2 องค์กรเอกชนที่เน้นงานเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เป็นตัวแทน เป็นปากเป็นเสียงให้ประชาชน

3.3 องค์กรเอกชนที่เน้นงานช่วยเหลือพัฒนาองค์กรเอกชนด้วยตัวเอง เช่น การอบรม การหาทุน เป็นต้น

นอกจากนั้น บทบาททั่วไปขององค์กรเอกชนสามารถจำแนกได้ 9 ประเภท ได้แก่ ให้บริการ (Provide) ให้ความร่วมมือ (Collaborate) ริเริ่มสร้างสรรค์ (Innovate) ผลักดัน (Advocate) วิจารณ์ (Criticize) กระตุ้น (Catalyze) ให้พลัง (Energies) ประสานพลัง (Synergies) ทำให้เป็นประชาธิปไตย (Democratize)

บทบาทขององค์กรเอกชนในอนาคตเพื่อให้สามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้มากที่สุด 5 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม สร้างความเป็นมืออาชีพและสร้างระบบงานที่มีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างขีดความสามารถและบทบาทขององค์กรเอกชน การเสริมสร้างความร่วมมือและการประสานพลังระหว่างหลายฝ่ายในสังคม และการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย ในการบริหารประเทศ

ซึ่งแนวคิดของ Eldridge ได้แยกแยะลักษณะกิจกรรมขององค์การเอกชนในประเทศกำลังพัฒนาเอาไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. องค์การเอกชนที่ใช้แนวคิดเรื่อง “การเมืองของความร่วมมือ” (A Politics of Cooperation) องค์การเอกชนลักษณะนี้จะพยายามมีส่วนร่วมกับทางรัฐ โดยเฉพาะในกระบวนการกำหนดนโยบายการพัฒนา แต่จะไม่เข้าแทรกแซงกระบวนการทางการเมือง แนวคิดเรื่อง “การไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง” แต่ร่วมมือกับภาครัฐนั้นเป็นวิธีการสำคัญที่ปกป้องเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมขององค์การให้ปลอดภัยจากการแทรกแซงโดยรัฐและสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลไกรัฐ หรือไม่ได้สนับสนุนพรรคการเมืองใดๆ

2. องค์การเอกชนที่ใช้แนวคิดเรื่อง “การเมืองของการระดมพลังรากหญ้า” (Politics of Grassroots Mobilization) องค์การเอกชนเหล่านี้จะเน้นการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐ โดยปกติองค์การลักษณะนี้จะหลีกเลี่ยงการเข้ามายุ่งเกี่ยวกับกลไกรัฐ แต่ในบางกรณีอาจมีความร่วมมือกันบ้าง เช่น ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสาธารณสุขและสวัสดิการ องค์การเอกชนที่มีลักษณะเช่นนี้จะเน้นการรวมกลุ่มจัดตั้งประชาชนในระดับชุมชนเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวระดับชาติ

3. องค์การเอกชนที่ใช้แนวคิดเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนชั้นล่าง” (Empowerment From Below) องค์การเอกชนลักษณะนี้จะเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองจะขึ้นอยู่กับการพึ่งตนเองของประชาชนมากกว่าการปฏิรูปเชิงโครงสร้างการเมืองจากรัฐ กิจกรรมขององค์การเหล่านี้จะเน้นเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการพิทักษ์สิทธิของตน การสร้างความเชื่อมั่นและทักษะให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เพื่อที่จะทำให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง

อย่างไรก็ตามในกรณีของประเทศไทยจะเห็นได้ว่า องค์การเอกชนส่วนใหญ่แม้จะมีลักษณะแตกต่างกันตามประเภทที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่องค์การเอกชนเหล่านี้ต่างมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เช่น การสร้างชุมชนให้เป็นฐานในการสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคสังคมเพื่อพลังต่อรองจากภาครัฐ การเสนอยุทธศาสตร์ใหม่ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเพื่อแก้ปัญหาคอขวดที่ไม่เท่าเทียมและดุลอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม ที่สำคัญองค์การเอกชนทั้งหลายล้วนมีความเชื่อร่วมกันว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด อธิบาย และดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเขา¹³

¹³ องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง, (ลำปาง : องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง, 2543), (อัคราณา).

2.2.4 บทบาทขององค์การเอกชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยในประเทศไทย

ในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา บทบาทขององค์การเอกชนและกลุ่มประชาชนเป็นพลังผลักดันที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น บทบาทในการรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตยในเมืองและชนบท บทบาทในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 บทบาทของกลุ่มอาสาสมัครประชาชาติในการสังเกตการณ์การเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ.2522 และบทบาทในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย เช่น บทบาทของ “คณะกรรมการการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย” รื้อฟื้นขึ้นมาหลังการยึดอำนาจของคณะทหารที่ขานนามเรียกตัวเองว่า “คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)” เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2543 โดยองค์การเอกชนกลุ่มหนึ่งนำโดยองค์การที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ร่วมกับสหพันธ์นิสิตและนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันรื้อฟื้น “คณะกรรมการการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)” ซึ่งจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2522 เพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยก่อนยุติบทบาทไปเมื่อปี 2526 โดยการจัดตั้ง ครป. บุคคลด้านเผด็จการ รสช.” ขึ้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2543 เพื่อรณรงค์ผลักดันให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยคืนอำนาจให้กับประชาชน และให้มีการเลือกตั้งโดยเร็ว

ต่อมารัฐบาลได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งขึ้น โดยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ได้เสนอจัดตั้งให้มืองค์การกลางการเลือกตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งและรณรงค์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสุจริต องค์การเอกชนได้รับการเรียกร้องให้เข้ารับบทบาทหน้าที่ในองค์การกลางโดยแกนหลักบางคนใน ครป. ได้ยอมรับภารกิจดังกล่าว (นายโคทม อาริยา รองประธาน พรป. รับผิดชอบเป็นเลขานุการองค์การกลางทางการเลือกตั้ง) โดยมีองค์การเอกชนหลายแห่ง เช่น กป.อพช. สสส.สภาพนายความ ฯลฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การกลาง การประเมินผลการทำงานขององค์การกลางนั้น อาจกล่าวได้ว่า ไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาข้อสิทธิขยับเสียง การเลือกตั้งแต่ละครั้งยังมีการทุ่มเงินเสียมากมายทั่วไปแต่ผลที่ได้รับจากการทำงานขององค์การกลาง คือ การสร้างอาสาสมัครจำนวน 60,000 คน เป็นการสร้างเครือข่ายในวงกว้างทั่วประเทศ เครือข่ายประชาชนที่รักประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจากนักวิชาการ องค์การเอกชน ทนายความ แรงงาน ข้าราชการ ครู นักศึกษา ประชาชน เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่เท่าที่องค์การเอกชนได้ทำงานกันมา เครือข่ายนี้เป็นฐานสำคัญในการรณรงค์ประชาธิปไตยในเวลาต่อมา โดยเฉพาะในช่วงการรณรงค์เคลื่อนไหวเรียกร้องให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ในเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 ภายหลังจากการทำงานรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งและประชาธิปไตยต่อเนื่องมา 6 ปี ดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 ครั้ง คือ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มกราคม และ 13 กันยายน พ.ศ.2535 , วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ.2538 และ 174

พฤศจิกายน พ.ศ.2539 เครือข่ายองค์การกลางได้พัฒนาเติบโตแข็งแกร่งขึ้น จนนำไปสู่การรวมตัวเป็น สหัชชาประชาชนในจังหวัดต่างๆ เรียกร้องรัฐธรรมนูญและการปฏิรูปการเมืองในช่วงที่ผ่านมา

ในช่วงการรณรงค์ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2543 เครือข่ายองค์การกลางได้เข้ามามีบทบาท สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญเริ่มแต่กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชน เข้าร่วมในการสมัครเป็นสมาชิกร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ร่วมในกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นของ สสร. ในหลายจังหวัดจัดเวทีที่ประชุมให้ประชาชนเพื่อรัฐธรรมนูญ (ทปร.) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนในประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญร่วมกับองค์การเอกชนอื่นๆ นับเป็นพลังสำคัญขององค์การ หนึ่งที่ร่วมกันผลักดันรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ประกาศใช้ทุกวันนี้การเคลื่อนไหวขององค์การ เอกชน องค์การประชาชน กลุ่มองค์การ กลุ่มบุคคลต่างๆ จากวิวัฒนาการดังกล่าวข้างต้น จึง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทิศทางการเมืองอย่างช้าๆ แต่มั่นคงและต่อเนื่องเป็นพลังที่สำคัญที่มีอาจ มองข้ามไปเป็นกระบวนการประชาธิปไตยในสังคมไทย

ในกรณีของประเทศไทยจะเห็นได้ว่า บทบาททางการเมืองขององค์การเอกชนเหล่านั้น นับเป็นพลังที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างประชาธิปไตย การปฏิรูปการเมืองการสนับสนุนกระบวนการให้ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่างๆ ตั้งแต่การเลือกตั้งผู้บริหารประเทศ การกำหนด นโยบายรัฐ ไปจนถึงการปฏิบัติตามนโยบายต่างๆ นับเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งขององค์การเอกชน ไทยในรอบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยที่ประชาธิปไตยในทัศนะขององค์การเอกชนนั้นไม่ได้จำกัด เฉพาะการเลือกตั้งที่ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงทุก 4-5 ปี เพื่อเลือกตัวแทนที่จะไปทำ หน้าที่ตัดสินใจแทนประชาชนเท่านั้น แต่ประชาธิปไตยหมายถึง ความยุติธรรม ความเสมอภาค และสังคมที่ยั่งยืน ดังนั้นองค์การเหล่านี้จึงสนับสนุนกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ที่ประชาชนระดับต่างสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโดย เฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนของเขาที่กำหนดนโยบายที่มีผล ต่อวิถีชีวิตของเขา

2.2.5 บทบาทขององค์การเอกชนในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง

บทบาทขององค์การเอกชนเพื่อสอดส่องดูแลการเลือกตั้งนั้นมีหลายประเทศ แต่บทบาท องค์การเอกชนที่ได้รับการกล่าวขานและนำมาเป็นแม่แบบในการเลือกตั้งในหลายประเทศ คือ บทบาทของเครือข่ายองค์การเอกชนเพื่อการเลือกตั้งในประเทศฟิลิปปินส์ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการ เลือกตั้งระดับต่างๆ ซึ่งแม้ในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2540 ก็ได้รับอิทธิพลและมีการทบทบัญญัติที่ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมขององค์การเอกชนเพื่อการตรวจสอบการเลือกตั้ง

เครือข่ายองค์การเอกชนเพื่อการเลือกตั้งในประเทศฟิลิปปินส์นั้น กำหนดอำนาจหน้าที่ที่ ระบุไว้ในกฎหมายเลือกตั้งฟิลิปปินส์ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Commission on Elections

COMELEC) สามารถขอความร่วมมือจากกลุ่มองค์กรเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรวิชาชีพ นักวิชาการ นักธุรกิจ และกลุ่มสาขาวิชาชีพต่างๆ ที่มีความเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองใดในการดำเนินการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งเพื่อเป็นไปโดยสุจริต อีสุระ และเป็นระเบียบเรียบร้อย¹⁴

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบทางการเลือกตั้งในเมืองไทย

จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาประเทศไทยได้ใช้ระบบการเลือกตั้งทั้งแบ่งเขตและรวมเขต จังหวัด รัฐธรรมนูญ 2517 , 2521 และ 2534 กำหนดให้การเลือกตั้งระบบผสมคือรวมเขตและแบ่งเขตจังหวัดใดที่มีผู้แทนราษฎรไม่เกิน 3 คนให้ใช้วิธีแบ่งเขต โดยมีข้อแม้ว่าแต่ละเขตจะต้องมีผู้แทนเกิน 3 คน ไม่ได้ และทุกจังหวัดที่จะต้องแบ่งเขตจะแบ่งเขตเป็นเขตละ 3 คนก่อน แต่ก็มีข้อแม้อีกว่าในจังหวัดนั้นจะมีเขตใดที่มีผู้แทนเพียง 1 คนไม่ได้ ตัวอย่างเช่น จังหวัดใดที่มีผู้แทนราษฎร 4 คน ให้แบ่งเป็น 2 เขต ๆ ละ 2 คน (จะแบ่งเป็น 3 กับ 1 ไม่ได้) หรือถ้ามี 7 คน ก็ให้แบ่งเป็น 3 เขตคือ 3-2-2 ระบบการเลือกตั้งลักษณะนี้ ทำให้สิทธิของประชาชนในการเลือกผู้แทนไม่เท่ากัน บางเขตราษฎรคนหนึ่งเลือกผู้แทนได้เพียงคนเดียวแต่ในบางเขตราษฎรคนหนึ่งอาจเลือกผู้แทนได้ 2 หรือ 3 คน ทั้งนี้ผู้จัดการเลือกตั้งยังไม่ยอมรับระบบการเลือกตั้งที่เท่าเทียมกันคือเขตละ 1 คนโดยคิดถึงความสะดวกในการเลือกตั้งมากกว่าหลักการในระบอบประชาธิปไตยในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ได้จัดระบบการเลือกตั้งแบบใหม่เรียกว่าระบบ การเลือกตั้งแบบสัดส่วนและเขตละ 1 คน (proportional representation and single member constituency sistem) โดยดัดแปลงมาจากระบบการเมืองเลือกตั้งของเยอรมัน ซึ่งในปัจจุบันบางประเทศในเอเชียนำมาใช้ เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น ในระบบนี้จะมีผู้แทนราษฎร 2 ประเภท ประเภทหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเขตละ 1 คน จำนวน 400 คน อีกประเภทหนึ่งเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม โดยให้ประชาชนเลือกพรรคการเมืองที่ตนปรารถนามีจำนวน 100 คน โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง โดยต้องเสนอบัญชีรายชื่อก่อนวันปิดสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติให้ถูกต้องและแต่ละพรรคเสนอรายชื่อบุคคลซ้ำกันไม่ได้ในลักษณะของระบบการเลือกตั้งแบบใหม่นี้อาจเรียกได้ว่า “ พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค ” ระบบนี้นอกจากแนวคิดในเรื่อง “ การผลักดันเข้าสู่วงการเมืองได้ง่ายขึ้น ” แล้วยังเป็นการบังคับทางอ้อมให้พรรคการเมืองพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นสากล ถ้ามีความคิดเหมือนเดิมในเรื่องบทบาทของพรรคที่มีต่อสาธารณะแล้ว พรรคการเมืองนั้นไม่ได้รับความนิยมาจากประชาชนพรรคการเมืองจะต้องมีแนวความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในเรื่องนโยบายและการแก้ไขปัญหาของประเทศที่เป็นรูปธรรม เป็นภาระหน้าที่สำคัญของพรรคการเมืองที่จะต้องเห็น

¹⁴สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, องค์กรเอกชนในการเลือกตั้ง, อ้างแล้ว , หน้า 2-5.

หาตัวบุคคลที่มีคุณภาพในเรื่องความซื่อสัตย์ ความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญในแต่ละสาขาอาชีพ ซึ่งจะต้องเป็นที่รู้จักของคนทั้งประเทศไม่ว่าจะเป็นนักการเงิน การธนาคาร นายทหร นักธุรกิจ แพทย์วิศวกร ฯลฯ พรรคใดสามารถค้นหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของสังคมได้มากกว่าก็จะเป็นพรรคที่ได้เปรียบในการเลือกตั้งการเลือกตั้งในระบบนี้ทำให้ราษฎรไทยมีสิทธิเท่ากัน คือเลือกผู้แทนในเขตของตน 1 คนและเลือกพรรคที่ตนเห็นว่ามโน โขบายที่ดี เป็นประโยชน์กับประชาชนมากกว่าอีก 1 พรรค ในทางปฏิบัติจะกำหนดให้มีบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ คนละสี่กัน ใส่กล่องคนละกล่อง โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้นำกล่องการลงคะแนนในแต่ละเขต ไปนับรวมในที่เดียวกันในเขตเลือกตั้งนั้น โดยมีแนวคิดมาจากความเชื่อว่าจะทำให้การซื้อเสียงขาดประสิทธิภาพโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพ เป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชน โดยแท้ คนไทยทุกคนจึงต้องร่วมสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับตัวให้วัฒนธรรมการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบและกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพ¹⁵

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นหัวใจของการเลือกคนเข้ามาปกครองประเทศทำให้การปกครองต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การปกครองมีผลสำเร็จที่ดี

1. ประสิทธิภาพของการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ประสิทธิผลหมายถึงความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลที่ต้องการ โดยใช้เวลาและความพยายามอย่างประหยัดเมื่อเทียบกับปริมาณที่สำเร็จ เป็นการผสมผสานปัจจัยต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์ผลผลิต โดยเป็นการผลิตที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่แต่ให้ได้ผลผลิตมากที่สุดหรือเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานหรือดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จอย่างดีตามที่ตนได้ตั้งความหวังไว้ อันเป็นการสร้างสรรค์ผลผลิตที่มุ่งจะกระทำนั้นให้บรรลุผลสำเร็จอย่างดีตามที่ตนได้ตั้งความหวังไว้ อันเป็นการสร้างสรรค์ผลผลิตที่มุ่งจะกระทำนั้นให้ได้ผลออกมาดีที่สุค

¹⁵ อัมรา พงษ์ศาพิศ, ระบบอุปถัมภ์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 78.

โดยใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ส่วนในทางเศรษฐศาสตร์นั้น ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพนั้นพิจารณาจากผลผลิตที่คาดหวังจากกิจกรรมหนึ่งๆ ประสิทธิภาพเป็นตัวเชื่อมระหว่างปัจจัย (Input) กับผลผลิต (Output) กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพเป็นปริมาณของผลผลิต โดยใช้ปัจจัยน้อยที่สุดหรือใช้ปัจจัยที่จำกัด แต่สามารถให้ผลผลิตสูง ส่วนกระบวนการที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นระบบที่ให้ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพสูงสุดจากการใช้ปัจจัยป้อน (Input) หรือทรัพยากรในการผลิต นักเศรษฐศาสตร์จึงวัดประสิทธิภาพโดยใช้ดัชนีผลิตภาพซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลผลิตที่ได้จากการใช้ปัจจัยป้อนหนึ่งหน่วย กล่าวคือ ประสิทธิภาพของระบบเพื่อขึ้นเมื่อดัชนีผลิตภาพของปัจจัยป้อนเพิ่มขึ้น

จากความหมายของประสิทธิผลดังกล่าว จึงสามารถให้คำจำกัดความของประสิทธิผลของการตรวจสอบการเลือกตั้ง ได้ว่าเป็นความคุ้มค่าของกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยดูจากปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตที่ได้ การศึกษาประสิทธิผลของการตรวจสอบการเลือกตั้งครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประสิทธิผลของการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยป้อนกับผลผลิต ซึ่งผลผลิตในที่นี้ได้แก่ประกาศผลการเลือกตั้ง โดยมีการร้องเรียนหรือคัดค้านภายใน 30 วันหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง ตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนประสิทธิผลของกระบวนการตรวจสอบนั้นประเมินได้จากอัตราส่วนขององค์ประกอบด้านผลผลิตขององค์การเอกชนต่อความสำเร็จของการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม โดยไม่มีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องมาจากได้ “ใบเหลือง” หรือ “ใบแดง”

โดยสรุป การปฏิบัติงานขององค์การเอกชนเอกชนส่วนมากมักเป็นองค์การที่มีเครือข่ายมีสมาชิกมีสาขาหรือองค์การพันธมิตรที่ร่วมเคลื่อนไหวในประเด็นเดียวกัน ซึ่งองค์การเหล่านี้จะเป็นองค์การเอกชนนิติบุคคลตามกฎหมายหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ตาม จะมีเป้าหมายดำเนินกิจกรรมทางด้านงานรณรงค์ทางการเมือง งานผลักดันนโยบาย งานสาธารณประโยชน์และสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นองค์การเหล่านี้จึงได้รวมกลุ่มและสร้างจิตสำนึกเรื่องการเมืองตนเองและการมีส่วนร่วมในการจัดการการทรัพยากรท้องถิ่น รวมทั้งการประสานงานและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าไปเป็นภาคีความร่วมมือและตรวจสอบในภาคประชาสังคมในระดับพื้นที่ เช่น ผ่านเครือข่ายชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และประชาสังคมจังหวัด ซึ่งทำให้องค์การเหล่านี้มีศักยภาพในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. ความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งคือประสิทธิผลของการเลือกตั้ง

ความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีปราศจากความลำเอียงของผู้ปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตน รวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติโดยไม่อยู่ภายใต้อาณัติหรืออิทธิพลผู้ใด นอกจากนี้ความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งนั้น ต้องมีความเป็นสากลมีความเสมอภาค การเลือกใครนั้นต้องเป็นความลับ และเป็นอิสระในการออกเสียงนั้นๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้มีสิทธิต้องมีคุณสมบัติและมีจิตสำนึกที่ดีในการเลือกตั้งผู้แทนที่ดี ผู้มีสิทธิหนึ่งคนมีสิทธิออกเสียงได้ 1 เสียง จึงจะถือว่าการเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม¹⁶

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

2.5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่าในกิจกรรมทุกอย่างควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เขาได้เป็นผู้ตัดสินใจทำงานได้ตามที่เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเองซึ่งจะทำให้เขาได้ปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการของเขาซึ่งจะทำให้เขาได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง¹⁷

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในงานต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวของประชาชนเอง¹⁸

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตน ในการจัดการควบคุมการใช้ การกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม¹⁹

¹⁶สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, คู่มืออาสาสมัครในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550), หน้า 12.

¹⁷สัญญา สัญญาวิวัฒน์, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 65.

¹⁸ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, ปรัชญาการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : บางกอกบลู๊ต, 2534), หน้า 34.

¹⁹ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, การปกครองท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545), หน้า 72.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนนั้น ได้เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตก ดังจะเห็นได้จากประเพณีลงแขก (Cooperative Work) ซึ่งมีการปฏิบัติในหมู่เกษตรกรทั่วโลก การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัว กลุ่ม ละแวกบ้าน ชุมชน หมู่บ้าน ตลอดจนสังคมนั้น ได้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในครอบครัวและสังคมให้เจริญก้าวหน้า²⁰

การมีส่วนร่วมสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกระทำตามขั้นตอนต่างๆ ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมด้าน จิตใจในลักษณะของความเป็นเจ้าของ และความรู้สึกรับผิดชอบในการกระทำหรือมีความต้องการที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมของส่วนรวม โดยได้คิดถึงปัญหา ตัดสินใจกระทำหรือดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ตลอดจน การได้รับผลประโยชน์หรือสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยความสามารถที่มีอยู่เดิม

2.5.2 การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้งจะต้องมีคณะกรรมการหลายฝ่ายช่วยกันตรวจสอบดูแลให้การเลือกตั้งเสร็จสิ้นไปด้วยดี คณะที่สำคัญคือ คณะกรรมการการติดตามสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องศึกษาบทบาทและผลกระทบต่อองค์การกลางในด้านต่างๆ พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครขององค์การกลาง เช่น เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพสาขา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา อาสาสมัครอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาแสดงว่าองค์การกลางสามารถระดมอาสาสมัครจากทุกอาชีพ และทุกวัยให้เข้าร่วมติดตามสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง เป็นการสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยและปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมือง ประชาชนที่แจ้งเหตุต่างๆ ที่ส่อแววทุจริตเข้ามายังอาสาสมัครฝ่ายสังเกตการณ์และฝ่ายรับแจ้งเหตุ แม้ว่าผู้แจ้งเหตุส่วนใหญ่ยังเป็นคนในเมืองและผู้มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป แต่เริ่มมีประชาชนในชนบทและผู้หญิงจำนวนมากที่แจ้งเหตุเข้ามาทางโทรศัพท์ ไม่กล้าเปิดเผยตัวเองเพราะเกรงอันตรายที่จะเกิดขึ้นและนักธุรกิจซึ่งบุคคลเหล่านี้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์การกลาง เช่น ช่วยค่าพิมพ์โปสเตอร์ ค่าประชาสัมพันธ์ให้เงินสนับสนุนการจัดเวทีประชาธิปไตย เป็นต้น

²⁰นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, หลักการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : การพัฒนาชุมชน, 2535), หน้า 56.

การตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายหาเสียงของผู้สมัครและหัวหน้าคณะ โดยมิอาสามัครสำรวจค่าใช้จ่าย (อสข.) ทำหน้าที่ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครและหัวหน้าคณะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและของพรรคการเมือง เช่น แผ่นป้ายโฆษณา การจัดเวทีปราศรัย การใช้รถ ขบวนการหาเสียงและการโฆษณาหาเสียงทางหนังสือพิมพ์ นิตยสารวารสารต่าง ๆ แยกตามเขตเลือกตั้ง โดยช่วยแจ้งนับจำนวนแผ่นป้ายโฆษณาและคอยบอกข่าวเมื่อจะมีการจัดเวทีปราศรัยเพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายว่าเกินกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหรือไม่ ในกรณีที่ผู้ประสานงานสำรวจค่าใช้จ่ายเลือกตั้ง (ปอช.) เห็นว่า ควรให้มีการรวบรวมพยานหลักฐานในพื้นที่ที่จะมอบให้อาสามัครสำรวจค่าใช้จ่ายเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีอาสามัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.) ในพื้นที่ช่วยอำนวยความสะดวก²¹

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง

พิสุทธิ บุญเจริญ กล่าวว่า การตรวจสอบ หมายถึงการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐานของงานที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะตอบคำถามว่า การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด และควรที่จะปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานอย่างไร²²

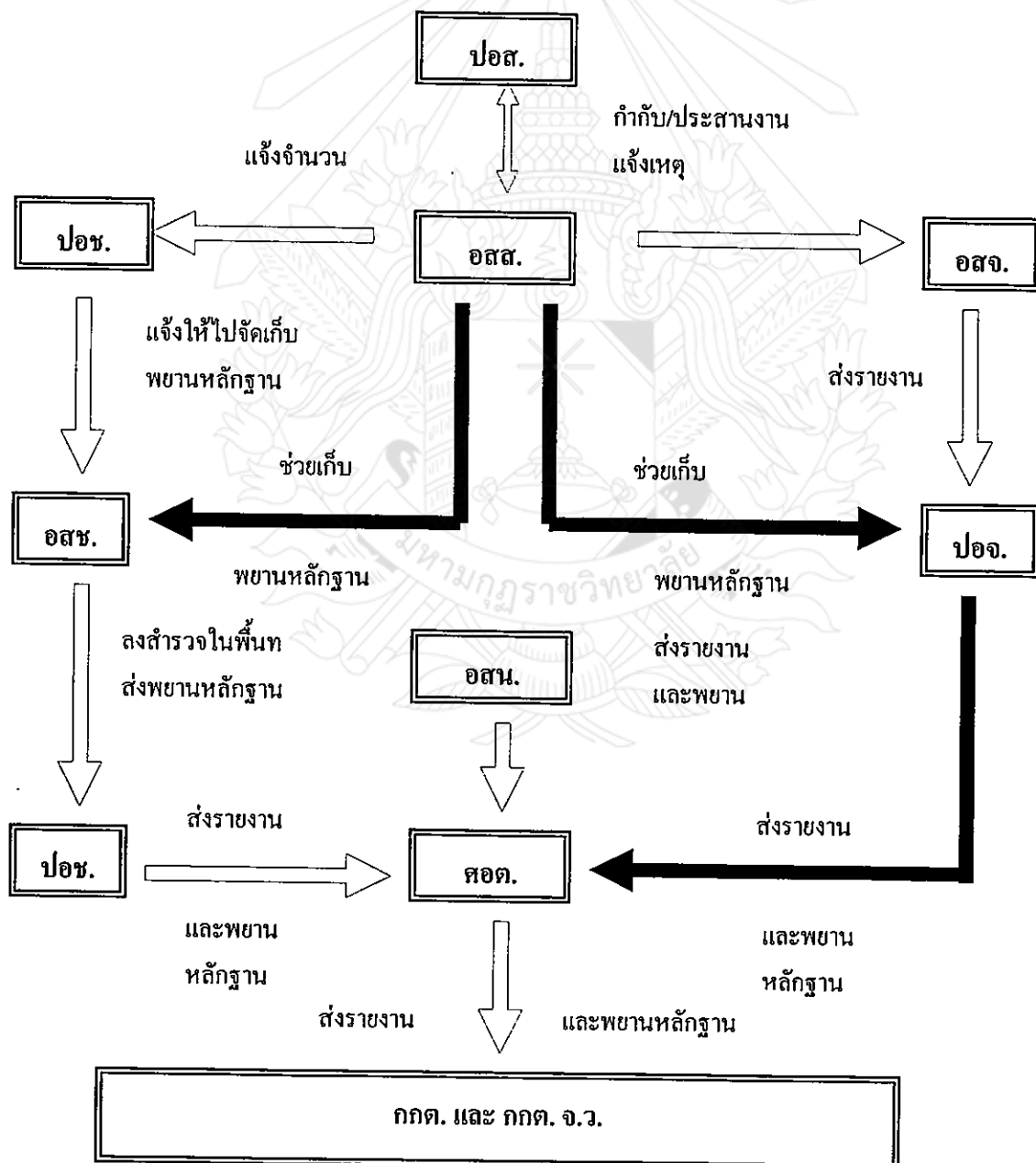
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้นิยาม การตรวจสอบการเลือกตั้งว่า หมายถึง การที่องค์การเอกชนรับแจ้งเหตุ การสำรวจค่าใช้จ่ายการเลือกตั้ง และการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยรวบรวมพยานหลักฐานจากข้อเท็จจริงภาคสนาม เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่ยุติธรรม สร้างความเสมอภาคในการแข่งขันระหว่างผู้สมัครและพรรคการเมือง และมุ่งที่จะป้องปรามมิให้เกิดการกระทำอันไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมมากกว่ามุ่งจับผิด ทั้งนี้ การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการ โดยเปิดเผยและโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

²¹ อัมรา พงษ์ศาศิลา, ระบบอุปถัมภ์, อ่างแล้ว, หน้า 78.

²² พิสุทธิ บุญเจริญ, การประเมินผล, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2545), หน้า

รายงานผลของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเป็นการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น มาจากรายงานที่ได้รับจากประชาชน และอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้งทั้งในช่วงก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง โดยรายงานดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารที่แจ้งเข้ามายังฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางมากกว่าจะมีลักษณะเป็นข้อเท็จจริง โดยข่าวสารที่ได้นี้ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้ส่งต่อไปให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุและศูนย์ปฏิบัติการในการสืบหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินการในขั้นต่อไปซึ่งองค์การเอกชนได้ช่วยเหลือโดยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการทำงานของอาสาสมัครขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผู้ประสานงานอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายเลือกตั้ง (ปอช.) ทำหน้าที่ประสานงานให้คำแนะนำและช่วยเหลืออาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายเลือกตั้ง อสช.) ติดต่อแหล่งข้อมูล เช่น โรงพิมพ์ต่างๆ เพื่อขอทราบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโฆษณาหาเสียงนอกจากนี้ยังทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานที่ได้จากอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายเลือกตั้ง (อสช.) เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และของพรรคการเมืองที่ใช้จ่ายในเขตเลือกตั้งเพื่อทำเป็นรายงานส่งให้กรรมการศูนย์ประสานงาน องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งประจำจังหวัด (สอช.) ผู้รับผิดชอบพิจารณาส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อไป

สรุป บทบาทการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนหมายถึง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชน 4 ด้าน คือ ประสิทธิภาพการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชน การแจ้งเบาะแส และเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งการเฝ้าระวังสังเกตพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง และการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายหาเสียงของผู้สมัครและหวัคະແນມเพื่อหาข้อมูลส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป²³

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีคุณภาพสูงสุดและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

สุธา สิงโตทอง ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คณะกรรมการการเลือกตั้ง : บทบาทอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ 2540” ผลการศึกษาพบว่า “วิวัฒนาการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เริ่มจะมีปัญหาการกระทำผิดตามกฎหมายเลือกตั้งจนเกิดแนวความคิดในการปฏิรูปการเมืองไทย เพื่อทำแนวทางแก้ไขการทุจริตในการเลือกตั้งทั้งระบบ ตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยการสร้างระบบการตรวจสอบที่ทรงประสิทธิภาพ ทำลายระบบการกุมอำนาจของผู้มีอิทธิพลทางด้านการเงินจนในที่สุดก็ออกมาเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยปี พ.ศ.2540 จะได้ทราบถึงการสรรหากรรมการเลือกตั้ง โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตลอดจนแนววิธีการแก้ไขในปัญหาที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้การควบคุมให้การเลือกตั้งทุกครั้งให้เป็นไปด้วยความสะอาด บริสุทธิ์ และยุติธรรม เป็นหัวใจ

²³ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, บทบาททางการเมืองขององค์การเอกชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2541), หน้า 15.

สำคัญในระบบประชาธิปไตย และเป็นก้าวแรกที่สำคัญในอันที่จะเกิดประชาธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์ ได้ตัวแทนของประชาชนมาทำหน้าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนั้น คณะกรรมการเลือกตั้งจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ”²⁴

เรวัฒน์ ธนะภัสสุนทร ได้ศึกษาเรื่อง “รัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2540 กับการปฏิรูปการเมือง : ศึกษากรณี โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ผลการศึกษาพบว่า “โครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์การหลัก คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็น องค์การย่อย และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานบริหารกิจการทั่วไป ส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งคือ การจัดการและควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม สำหรับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นค่อนข้างล้มเหลว ต่อการปฏิรูปการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าสู่อำนาจ ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในครั้งนี่ยังมีการทุจริตเลือกตั้งกันมาก ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการประกาศไม่รับรองผลผู้สมัคร วุฒิสภาจำนวน 78 คน และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ 35 จังหวัด หลังจากการเลือกตั้งในวันที่ 4 มีนาคม พุทธศักราช 2543 เสร็จสิ้นลง ต่อจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งยังได้สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่อีก 4 รอบ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจึงมีทั้งสิ้น 5 รอบ การสั่งให้มีการเลือกตั้งหลายรอบแสดงว่ามีการทุจริตเลือกตั้งกันมาก การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ค่อนข้างล้มเหลวชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมีสาเหตุมาจากเงื่อนไขหรือข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย โดยที่กฎหมายซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนหนึ่งยากแก่การปฏิบัติและบางส่วนขาดความ ชัดเจน อีกทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานอัน ได้แก่ ปัญหา ทางด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการประสานงานกับหน่วยงานราชการและ หน่วยงานเอกชน จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งควรได้รับการแก้ไขจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยด่วน และรัฐบาลควรให้ความร่วมมือและช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งในการแก้ไขปัญหา ที่เกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่รัฐบาล

²⁴สุธา สิงโตทอง, “คณะกรรมการการเลือกตั้ง : บทบาทอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ 2540”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2541, 58 หน้า.

ต้องไม่แทรกแซงกิจการใด ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์การอิสระอย่างแท้จริง²⁵

ศักดิ์สิทธิ์ จรรโลงบุตร ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลในการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ผลการศึกษา พบว่า “การจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความประสบความสำเร็จบ้าง ส่วนการป้องกันการซื้อเสียงป้องกันได้น้อยและการป้องกันการทุจริตในหน่วยลงคะแนนป้องกันได้เพียงเล็กน้อย ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ยังมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง ขั้นตอนการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ซับซ้อน สะดวก รวดเร็วดี การนับคะแนนและการประกาศผลคะแนนรวดเร็ว การป้องกันการทุจริตของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำได้ค่อนข้างดี การสืบสวนการทุจริตทำได้ค่อนข้างไม่ดี การป้องกันการทุจริตของกรรมการการเลือกตั้ง ทำได้ค่อนข้างดี การขบถบัตร การแยกบัตร การซ่อมบัตร การนับคะแนนทำได้ค่อนข้างดี ดังนั้น จึงถือว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีประสิทธิผลในการจัดการเลือกตั้ง²⁶

อำนาจ โชติชะวารานนท์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ผลการศึกษา พบว่า “ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจต่อคุณสมบัติที่สำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งแบบใหม่เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรม อย่างไรก็ตามในแง่ของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประชาชนยังมีความรู้ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ทัศนคติของประชาชนยังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามคุณสมบัติของประชากร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้²⁷

เจดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงสี ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ในการบริหารจัดการและควบคุมการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการเลือกตั้งวุฒิสภา พ.ศ. 2543” ผลการศึกษาพบว่า “ปัญหาในด้านกฎหมาย ด้านความพร้อมในการดำเนินงาน และด้าน

²⁵เรวัฒน์ ธนภัสสุนทร, “รัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2540 กับการปฏิรูปการเมือง : ศึกษากรณี โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2543, 75 หน้า.

²⁶ศักดิ์สิทธิ์ จรรโลงบุตร, “ประสิทธิผลในการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2544, 85 หน้า.

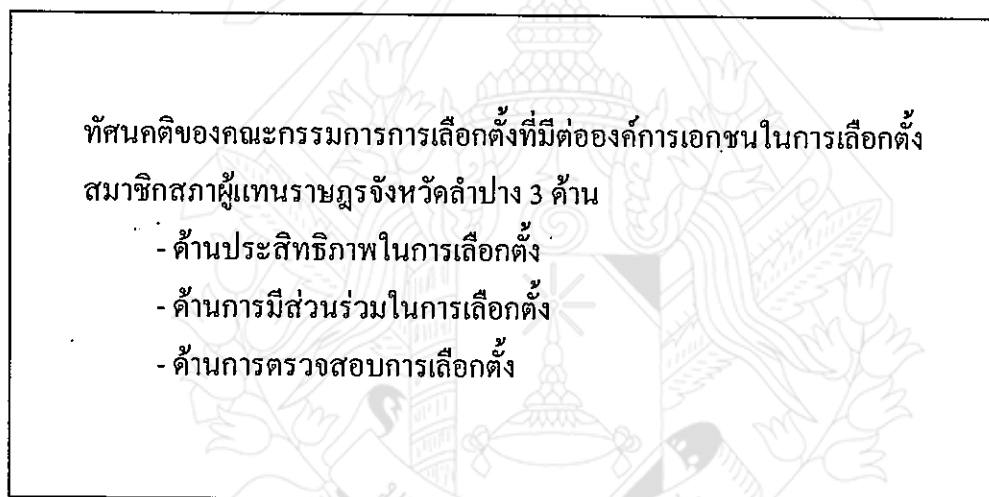
²⁷อำนาจ โชติชะวารานนท์, “ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2544, 84 หน้า.

ความร่วมมือ มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการปรับปรุงแก้ไข ควรมีการจัดพิมพ์ ภายนี้ว่ามีในต้นฉบับตรเลือกตั้ง การติครหัสลับบนบัตรเลือกตั้ง”²⁸

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของคณะกรรมการการที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมา เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยโดยเป็นแนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการเลือกตั้งของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง²⁹ 3 ด้าน คือด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วม ในการเลือกตั้ง ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยมีกรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย

²⁸เจดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงสี, “ปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ในการ บริหารจัดการและควบคุมการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการเลือกตั้งวุฒิสภา พ.ศ. 2543”, รัฐศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2545, 64 หน้า.

²⁹สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, คู่มืออาสาสมัครในกระบวนการตรวจสอบการ เลือกตั้ง, อ่างแล้ว, หน้า 12

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยจากเอกสาร จากทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความ เอกสารงานวิจัยต่างๆ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดโครงการในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยกำหนดประชากรที่ใช้ในการครั้งนี้ ครั้งนี้ จำนวน 25 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษา
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน ดังนี้

- ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง จำนวน 1 คน
- ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน 5 คน
- คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด จำนวน 5 คน
- พนักงานการเลือกตั้ง จำนวน 14 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นมาด้วยตนเอง เพื่อสัมภาษณ์ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง โดยแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการเลือกตั้ง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

3.2.2 การสนทนากลุ่มย่อย โดยกำหนดหัวข้อในการสนทนากลุ่มย่อย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการเลือกตั้ง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง

3.2.3 กล้องดิจิทัลและเครื่องอัดเสียง โดยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อย

3.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

3.3.2 ได้ศึกษาเครื่องมือรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบเครื่องมือที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open Ended) ซึ่งสามารถบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ได้เพียงพอ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) และความเที่ยง (Reliability) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาในสาขาวิชา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยและการเลือกตั้ง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้เครื่องมือที่มีความตรงเชิงเนื้อหา

2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ 3 ท่าน จำนวน 2 ครั้ง

สอบถามครั้งที่ 1 เว้นไปอีก 2 สัปดาห์ ไปสอบถามอีกครั้ง ในคำถามเดิมกับคนเดิม และเมื่อได้คำตอบเหมือนเดิมกับครั้งแรก ถือว่าแบบสัมภาษณ์นี้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยง ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับประชากรที่กำหนด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประชากรสำหรับทำการศึกษาตามที่กำหนดจนครบถ้วนทั้ง 5 กลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการสัมภาษณ์นั้น ได้ติดต่อประชากรที่ทำการศึกษาก่อนและนำแบบสัมภาษณ์ไปจัดระบบและรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์โดยดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 กำหนดกรอบแนวคิดและนำกรอบแนวคิดเป็นแนวทางในการศึกษา ความคิดจากข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดคำถามในแบบสัมภาษณ์เจาะลึก

3.4.2 ประเด็นคำถามนี้สัมภาษณ์โดยใช้สัมภาษณ์ประชากรเป้าหมายที่ได้จัดเตรียมไว้แล้ว

3.4.3 รวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเทปพร้อมจดบันทึกทำให้การสัมภาษณ์ในประเด็นสำคัญ

3.4.4 การประชุมกลุ่ม โดยใช้ประเด็นคำถามเดียวกับการสัมภาษณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากนั้นได้นำไปวิเคราะห์เชิงพรรณนาหรือวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ แล้วสังเคราะห์องค์ความรู้เป็นองค์รวม โดยศึกษาจากทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

บทที่ 4

สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้สถาบันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันต้องมีการปรับตัวตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง สมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ จึงได้ใช้เวลาสำหรับการเก็บข้อมูลในสนามค่อนข้างยาวนาน โดยเข้าไปสัมผัสกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในองค์การเอกชนด้วยตนเอง ตลอดจนคลุกคลีอยู่ใน คณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจในบริบทชุมชนให้ละเอียดลึกซึ้ง ผู้วิจัยได้ ใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยหลายประเภทดังได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน ผู้วิจัยจะ ได้นำเสนอผลการศึกษาริบทสภาพพื้นที่ที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

4.1 ประวัติศาสตร์จังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่ไม่น้อยกว่า 1,300 ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่าง ๆ รวม 11 ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมภกับปะนกร ศรีนครชัย นครเวียงคอกวัว เวียงคิน เขตางคั่นคร นครลำปางคำเขลางค์ อาลัมภางค์ เมืองลคร และเมืองนคร ลำปาง จากการที่เรียกขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่าเมืองไก่ ดังนั้น ตราประจำจังหวัดลำปาง คือ “ไก่ขาว” จังหวัดลำปาง สร้างเมื่อ พ.ศ.122 จากหนังสือพงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรหมฤาษี” สร้างเมืองเพื่อให้ เจ้าอนันตยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นคร ลำปาง” ในภายหลังในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็น เมืองประเทศราชของพม่าและเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พวกพม่าออกจากเมืองลำปางได้สำเร็จ จึงได้รับการสถาปนาเป็น “พระยาสุวลือไชยสงคราม” ขึ้น ครองนครลำปางในปี พ.ศ.2279ในปี พ.ศ.2307 “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ช้าง ได้ขึ้นครอง นครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมาและมี “เจ้าบุญ วาทย์วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้ายจังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัดในปี พ.ศ.2435 (สมัยรัชกาลที่ 5) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพสมัยหนึ่ง (พ.ศ.2443) ต่อมาแยกเป็นมณฑล

มหาราชครู ในปี พ.ศ.2458 ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีประกาศยกเลิกมณฑลที่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ.2476¹

4.2 สภาพทั่วไปของจังหวัดลำปาง

4.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ 602 กม. ตามทางรถไฟประมาณ 625 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 12,533.961 ตร.กม. หรือประมาณ 7,833,726 ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือ รองจาก เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง 7 จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดแพร่ และสุโขทัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดลำพูน

4.2.2 สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดลำปางอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร โดยมีพื้นที่ 12,533.961 ตารางกิโลเมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยวรี ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไปทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าก่อนข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน แจ่มหัวฝั้น วังเหนือ และงาว

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร เมืองลำปาง เกาะคา แม่ทะ และสบปราบ

บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้รัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และแม่ทะ

¹ประวัติจังหวัดลำปาง, (ลำปาง : ที่ว่าการอำเภอแม่ริม, 2550), (อัดสำเนา)

ประมาณ 7-8 ชั่วโมง รถบัสประจำทางจากกรุงเทพฯ-ลำปาง ขึ้นได้ที่สถานีหมอชิตใหม่ มีรถไฟให้เลือกหลายบริษัทหลายระดับเช่นกัน ทั้ง บขส.สมบัติทัวร์ สยามเฟิสทัวร์ เมืองเหนือทัวร์ ฯลฯ

ทางรถไฟ นั่งรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง มีรถไฟหลายชั้นหลายระดับให้เลือกตั้งแต่ สปีดเตอร์-รถนอนปรับอากาศ-รถพัดลมธรรมดา ลงที่สถานีนครลำปาง

ทางอากาศ นั่งเครื่องบินใช้เวลา 1 ชั่วโมงเศษจากกรุงเทพฯ ลงที่สนามบินลำปางได้เลย หรือลงที่สนามบินเชียงใหม่ต่อรถอีก 1 ชั่วโมงก็จะถึงจังหวัดลำปาง

4.3 สภาพการเมืองและการปกครอง

จังหวัดลำปางปัจจุบันมีนายคิเรก ก้อนกลีบเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด แบ่งออกเป็น 13 อำเภอ 100 ตำบล 929 หมู่บ้าน 99 ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร) 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 1 เทศบาลเมือง 17 เทศบาลตำบล 84 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีประชากรทั้งหมด 770,683 คน ความหนาแน่นของประชากร 61.48 คน/ตารางเมตร

4.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

4.4.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

สภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำปางในปี 2549 มีผลิตภัณฑ์มวล 42,091 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าส่งและค้าปลีกมากที่สุดถึงร้อยละ 18.03 คิดเป็นมูลค่า 7,591 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการเหมืองแร่และย่อยหิน และสาขาการเกษตรกรรม ตามลำดับ

4.4.2 รายได้ประชากร ในปี 2550 ประชากรจังหวัดลำปางมีรายได้เฉลี่ย 51,103 บาท/คน/ปี จัดอยู่ในอันดับ 5 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ กำแพงเพชร และตาก

4.4 สภาพทางสังคม

4.4.1 การศึกษา

การศึกษาในปีการศึกษา 2550 จังหวัดลำปางมีจำนวนสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 468 แห่ง แยกเป็นสถานศึกษาของรัฐ 446 แห่ง มีจำนวนครู-อาจารย์ 5,604 คน นักเรียน 84,530 คน อัตราส่วนครู-อาจารย์ : นักเรียน-นักศึกษา 1 : 15 และเป็น โรงเรียนเอกชน 22 แห่ง มีจำนวนครู-อาจารย์ 1,410 คน นักเรียน-นักศึกษา 23,398 คน อัตราส่วนครู-อาจารย์ : นักเรียน-นักศึกษา 1 : 16

4.4.2 ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปางนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม

4.4.3 ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี

จังหวัดลำปางมีศิลปะ วัฒนธรรมทั้งคางามและมีประเพณีมากมาย ดังต่อไปนี้ประเพณีแห่สลุหลวง, ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีขันโตกช้าง, งานเซรามิกแฟร์, งานหลวงเวียงละคร, งานรำลึกประวัติศาสตร์รถไฟ-รถม้าลำปาง ซึ่งศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีเหล่านี้ ชาวจังหวัดลำปางยังคงสืบสานและปฏิบัติต่อกันไป

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา ทักษะคิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 20 คน ผู้ศึกษาขอแนะนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5.1.1 ทักษะคิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง

ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง

1. อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.)มีการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุนพรรคการเมืองอย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนใหญ่ตอบว่า อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งมีการสอดส่อง มีการสังเกต มีการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุนและพรรคการเมือง ได้บันทึกและรายงานแจ้งเหตุอย่างทั่วถึง ทำให้สามารถทราบความเคลื่อนไหวในหมู่บ้านได้ดี

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้ตอบยืนยันว่า ต้องสอดส่อง สังเกตการณ์และรายงานเท่าที่จะทำได้ เพราะกฎหมายกำหนดหน้าที่ให้สังเกตการณ์และออกสังเกตการณ์ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง ส่วนช่วงการสังเกตหลายท่านตอบตรงกันว่า สังเกตก่อนการเลือกตั้ง สอดส่องหน่วยเลือกตั้ง พบผิดจะรายงานทันที ส่วนผลการสอดส่องมีหลายลักษณะ คือ สามารถช่วยได้ในระดับหนึ่ง มีผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ท่านตอบเหมือนกันว่า อาจสอดส่องแต่ไม่กล้ารายงาน เมื่อสรุปโดยภาพรวมของข้อมูล

ด้านอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.) พบว่า ส่วนมากมีการสอคล้องและมีการบันทึก แต่การสอคล้องและบันทึกแตกต่างกันออกไป

2. อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.) มีการบันทึกข้อมูลที่ได้สอคล้องด้วยตนเองเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งมีการบันทึกรายละเอียดตามที่พบเห็น เข้าข่ายการกระทำที่ฝ่าฝืนพ.ร.บ. เพราะเคยเห็นบันทึก ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นจริง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง ตอบว่า มีการบันทึกจริงแต่เนื้อหาไม่มีรายละเอียด บันทึกเหตุการณ์การหาเสียงทั่วไป ได้บันทึกเหตุการณ์ประจำวันและรายงานเป็นปกติแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่มีคณะกรรมการหลายท่านให้สัมภาษณ์คล้ายกันว่า มีการบันทึกแต่เป็นข้อมูลทั่วไป มีการบันทึกในส่วนที่ประสบเบื้องต้นเท่านั้น ด้านการรายงานส่วนใหญ่เห็นรายงานในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเท่านั้น โดยรวมแล้ว มีการบันทึก มีการรายงานส่งให้คณะกรรมการเลือกตั้ง

3. ผู้ประสานงานอาสาสมัครการเลือกตั้ง (ปอส.) มีการสอคล้องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุนและพรรคการเมือง อย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่า เห็นด้วยโดยมีเหตุผลคล้ายกันคือ เป็นการให้ความรู้กับประชาชน ปรับทัศนคติการบริหารจัดการองค์การ คณะกรรมการบางท่านเห็นด้วยแต่มีข้อแม้ว่า เห็นด้วย แต่ควรอบรมหรือให้ความรู้แก่ ปอส. ให้เข้าใจเพราะจะทำให้ระบบเข้มแข็ง เพราะสามารถเป็นหูเป็นตาให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งได้บ้าง แต่ต้องแจ้งตามความเป็นจริง แต่ควรตั้งใจทำจริง ๆ แต่ควรจะสอคล้องดูแลและกล้ารายงานการทุจริตตลอดในช่วงเวลาหาเสียงและการเลือกตั้งแต่ก็จะสอคล้องประจำที่หน่วยเลือกตั้งเท่านั้น และควรปรับปรุงเอาคนที่มีความมุ่งมั่นมาทำงานด้วยแต่มีผู้ให้สัมภาษณ์ตอบในทางตรงกันข้าม คือ ไม่เห็นด้วย เพราะการปฏิบัติงานไม่เห็นผลชัดเจนและ เนื่องจากการทำงานบางครั้งขาดจิตสำนึกทางการเมืองฉะนั้น โดยภาพรวมแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ให้มีอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

4. ผู้ประสานงานอาสาสมัครการเลือกตั้ง (ปอส.) มีการสังเกตการลงคะแนนและการนับ คะแนนตลอดจนประสานงานรับหนังสือคำทักท้วงการทำงานของกปน.หรือ กนค. หรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า ผู้ประสานงานอาสาสมัครการเลือกตั้ง(ปอส) มีบทบาทอย่างมากในการสอคล้องดูแล การเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีการทุจริตในการเลือกตั้ง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่า ปอส. ส่วนสำคัญในการช่วยเหลือให้การเลือกตั้งดำเนินการไปได้ด้วยดี เพราะมีการดำเนินการจัดตั้งอาสาสมัครคอยสังเกตการณ์ สอคล้องดูแลในหน่วยเลือกตั้ง

รวมถึงมีการบันทึกและรายงานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตลอดจนประสานงานรับหนังสือ คำทักท้วงการทำงานของบริษัท.หรือกนค. เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความโปร่งใส

5. ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการบันทึกการรับแจ้งเหตุจากผู้แจ้งเหตุ เพื่อพิจารณาอย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีบทบาทอย่างมากในการดูแลการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถช่วยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการบันทึกการรับแจ้งเหตุจากผู้แจ้งเหตุทำให้ไม่มีการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือเกิดช่องทางที่จะซื้อสิทธิ ขายเสียงน้อย จึงเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า มีการรวบรวมส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดก่อน หากมีการทำผิดส่งแบบรายงาน ไปส่วนกลาง โดยระบุชื่อผู้เห็นเหตุการณ์ต้องแจ้งและรวบรวมเอกสารประกอบ.มี แต่จัดส่งน้อยมากบางครั้งซักชำดำเนินการไม่ทันจัดส่งเฉพาะ แบบฟอร์มรายงาน ส่งได้ตามเวลาที่กำหนด

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า ไม่มีการส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือมีการส่งให้แต่ไม่มีพยานการกระทำทุจริตเพราะหลายคนพอให้เป็นพยานกลับไม่กล้าเพราะกลัวภัยอันตราย หรือบางท่านตอบว่า ไม่มีการส่งเอกสารเนื่องจากการรายงานเพียงเหตุการณ์ปกติธรรมดาเท่านั้น

6. ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและองค์การเอกชนต้นสังกัดหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและองค์การเอกชนต้นสังกัด ซึ่งการที่ปอจ.มีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระงานของ กกต. ซึ่งถือว่าเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพสามารถลดช่องว่างในการซื้อสิทธิ ขายเสียงได้

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนตอบว่า การรายงานของ ปอจ. ที่รายงานมายังกกต.นั้น บางครั้งเป็นการรายงานที่ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถให้ประโยชน์ได้มาก แต่บางครั้งก็ไม่สามารถนำมาใช้อะไรได้เลยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ ปอจ. ได้รับความรู้หรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองมาน้อย หรือ ปอจ. ยังไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ได้มาจาก ปอจ. ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์อะไรได้เลย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยังเสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้และใช้ระยะเวลาในการอบรมให้ความรู้แก่ ปอจ. เพิ่มขึ้น

7. อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) มีการปฏิบัติงานหาข่าว สอดส่องป้องกันการทุจริต การเลือกตั้งอย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) มีการปฏิบัติงานหาข่าว สอดส่องป้องกันการทุจริต โดยมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ แต่บางครั้ง อสจ. บางคนก็ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากยังคงเกรงกลัวอิทธิพลของหัวหน้าและผู้ลงสมัครเลือกตั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า อาสาสมัครรับแจ้งเหตุรายงานเหตุการณ์ทำบันทึกและเสนอเข้าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด ว่าได้ข่าวอะไรมีการรวบรวมข้อมูลแต่ซ้ำทำให้การตรวจสอบติดตามไม่ได้ผลหรือมีรายงานแต่ยังล่าช้าได้บันทึกแบบประจำวันรายงานเหตุการณ์ปกติทุกวัน และมีการดำเนินการรายงานแต่รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งไม่ค่อยละเอียดคือเพียงรายงานตามแบบฟอร์ม

8. อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) มีการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าว ผู้ให้ข่าว ประชาชน หรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า การรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวของ อสจ. นั้น มีทั้งที่เป็นจริง และ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากแหล่งข่าวบางครั้งเกรงกลัวอิทธิพล เมื่อให้มาเป็นพยานกลับไม่กล้าเปิดเผยตัว อีกทั้งข่าวสารบางอย่างที่ได้รับมาจากแหล่งข่าวนั้น นำมาใช้ประโยชน์ในการเอาผิดในเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้น้อย เนื่องจากไม่มีพยาน และหลักฐานที่ชัดเจน

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนกล่าวว่า ข่าวที่ได้รับจากแหล่งข่าวบางครั้งต้องนำมาพิจารณากลับกรอง เนื่องจากบางครั้งอาจเป็นการใส่ร้าย ฝ่ายตรงข้ามเพื่อ คະแนนเสียงของตนเอง การที่อสจ. จะนำข่าวสารใดมารายงานจะต้องมีการตรวจสอบหลักฐานอย่างชัดเจน

9. ท่านคิดว่าองค์กรเอกชนมีการสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพหรือไม่

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า องค์กรเอกชนมีบทบาทอย่างมากในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีการทุจริตในการเลือกตั้ง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการทำงานขององค์กรเอกชนถือได้ว่าเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสอดส่อง และดูแลพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า องค์กรเอกชนมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือให้การเลือกตั้งดำเนินการไปได้ด้วยดี เพราะมีการดำเนินการจัดตั้งอาสาสมัครคอยสังเกตการณ์ สอดส่องดูแลในหน่วยเลือกตั้ง รวมถึงมีการบันทึกและรายงานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน กล่าวว่า เป็นการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลาในการอบรมเพื่อรับทราบบทบาทของตนเอง ที่มีต่อการเลือกตั้ง มีระยะเวลาที่น้อยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของตนเองน้อย เกิดความไม่เข้าใจและไม่พร้อมในบทบาทของตนเอง

10. ท่านคิดว่าการทำงานขององค์กรเอกชนในการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า องค์กรเอกชนมีบทบาทอย่างมากในการดูแลการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถช่วยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่องค์กรเอกชนเข้ามามีบทบาทในการสอดส่องดูแล การเลือกตั้งทำให้ไม่มีการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือเกิดช่องทางที่จะซื้อสิทธิ์ ขายเสียงน้อย จึงเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า องค์กรเอกชนยังทำงานได้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ หลายประการ เช่น ความไม่พร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง การเกรงกลัวอิทธิพลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการทำงานที่หวังเพียงค่าตอบแทน เป็นต้น¹

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า รัฐธรรมนูญ ได้เปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งในรูปแบบของอาสาสมัครต่างๆ การที่มีองค์กรเหล่านี้ ทำให้เกิดการสอดส่องดูแลควบคุมกำกับกับการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่มีการทุจริต ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง เพราะอาสาสมัครเหล่านี้จะเข้าไปแฝงตัวอยู่ในทุกหน่วยเลือกตั้ง เพื่อคอยสังเกตการณ์ รวมถึงการเข้าไปหาข้อมูลในพื้นที่ว่ามีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียงหรือไม่ ซึ่งการกระทำเหล่านี้ ทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งๆ ต่างๆ ไม่กล้าที่จะทำการใดๆ ส่อไปในทางทุจริตการเลือกตั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง ตอบว่า การทำงานของอาสาสมัครเหล่านี้ ทำงานแบบผ่านไปไม่ได้ทำงานในรูปแบบของจิตอาสาอย่างแท้จริง เพราะจริงแล้วมีการให้ค่าตอบแทนอาสาสมัครเหล่านี้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง และอาสาสมัครเหล่านี้ไม่ได้มีความคิดว่าการตรวจสอบดูแลการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทย หรือกลัวว่าจะได้นักการเมืองที่ไร้ซึ่งคุณธรรมมาบริหารประเทศ

¹ สัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 30 พฤษภาคม 2551.

2. ท่านคิดว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนมีผลกระทบอย่างไรบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นสิ่งที่ดี และถูกต้อง แต่ต้องมีการให้ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยและการเมืองไทยแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น เพราะการที่ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเมืองไทยนั้น จะเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองเพิ่มขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ยังให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า การที่ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเลือกตั้งจะทำให้ประชาชนเหล่านี้มีความรู้ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่นการมีส่วนร่วมในการดูแล และตรวจสอบการซื้อสิทธิขายเสียง รวมถึงประชาชนจะมีความตระหนักว่าการที่รับเงินซื้อเสียงนั้น นักการเมืองเหล่านี้เมื่อดำรงตำแหน่งแล้ว จะต้องคอร์รัปชันเพื่อเอาเงินส่วนที่เสียไปคืน สาเหตุที่นักการเมืองลงทุนไปเช่นนั้นเพราะหวังผลตอบแทนที่มีมูลค่ามหาศาล

3. ท่านคิดว่า การที่องค์การเอกชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระงานแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นการสิ่งที่ดีมาก สำหรับการที่มีองค์การเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เพราะเป็นการลดภาระงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ทางที่ดีควรมีการจัดการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ด้านการเลือกตั้ง รวมถึงบทบาทในการเลือกตั้ง การกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่บุคคลที่จะมาเป็นอาสาสมัครในการเลือกตั้ง เพราะการที่มีคุณสมบัติที่ดีจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ประชาชน และคณะกรรมการการเลือกตั้งเอง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งตอบว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีย้องค์การเหล่านี้ เพราะหากประชาชนมีความรู้และความตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต่อการเลือกตั้ง รวมถึงการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง การที่มี้องค์การเหล่านี้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงานแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมากกว่า ทางที่ดีควรจะมีการยกเลิกกองกิจการเหล่านี้ แล้วเปลี่ยนมาสร้างตระหนักแก่ประชาชนมากกว่า²

² สัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 30 พฤษภาคม 2551.

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

1. ท่านมีความคิดว่าองค์การเอกชนได้ทำหน้าที่ที่ตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าองค์การเอกชนได้ทำหน้าที่เป็นอย่างดีในการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ก่อนวันเลือกตั้ง ในวันเลือกตั้ง รวมทั้งมีการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง โดยรวบรวมพยานหลักฐานจากข้อเท็จจริงภาคสนาม เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่ยุติธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งตอบว่า องค์การเอกชนยังไม่ได้ทำหน้าที่ที่เหมาะสมเพราะบางครั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่าองค์การเอกชนเหล่านั้น ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ เพราะบางครั้งในการเข้าไปในพื้นที่ขององค์การเอกชนในเรื่องการสอดส่อง ติดตามและตรวจสอบการเลือกตั้งนั้น องค์การเอกชนได้ดำเนินการจริงหรือเพียงแต่อ้างข้อมูลขึ้นมา เพราะทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ได้เข้าไปตรวจสอบการทำงานขององค์การเอกชนเลย

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งตอบว่า องค์การเอกชนทำงานเพื่อต้องการค่าตอบแทนเท่านั้น เพราะค่าตอบแทนที่ได้นั้นเป็นยอดเงินจำนวนที่สูง การทำงานดังกล่าวจึงเป็นการทำงานที่หวังผลตอบแทนเท่านั้น ข้อมูลที่ได้มาจึงเป็นข้อมูลที่ไม่รู้ว่ามีความจริงและเชื่อถือได้แค่ไหน

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่องค์การเอกชนต้องมีหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งจะถูกมองว่าเป็นบทบาทที่เกินความสามารถขององค์การเหล่านี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า หน้าที่ขององค์การเอกชนในเรื่องการตรวจสอบการเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่ที่เกินความสามารถ เพราะบางครั้งองค์การเอกชนที่ได้มาทำหน้าที่อาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งจะเป็นนักศึกษา หรือประชาชนในหมู่บ้านซึ่งจะมีเพียงความรู้ที่ได้รับมาจากการอบรมเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นความรู้ที่น้อย เพราะยังไม่เคยเจอกับประสบการณ์จริง

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ตอบว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องทำงานในรูปแบบของจิตอาสา ไม่ต้องมีค่าตอบแทนมาเป็นสิ่งจูงใจ โดยรับสมัครเฉพาะบุคคลที่ต้องการทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่มาด้วยความตั้งใจ ไม่ใช่จูงใจด้วยเงินเป็นค่าตอบแทน

3. ท่านคิดว่าการเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อการเลือกตั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีตอบว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ดีนั้นควรจะมีการตรวจสอบในทุกขั้นตอนของการเลือกตั้ง ซึ่งการตรวจสอบประกอบไปด้วยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง การตรวจสอบสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยรวบรวมพยานหลักฐานจากข้อเท็จจริงภาคสนาม เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ องค์การเอกชนเหล่านี้ยังมีการตรวจสอบและการรายงานผลของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเป็นการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น มาจากรายงานที่ได้รับจากประชาชน และอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้งทั้งในช่วงก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง โดยรายงานดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารที่แจ้งเข้ามายังฝ่ายสังเกตการณ์ส่วนกลางมากกว่าจะมีลักษณะเป็นข้อเท็จจริง โดยข่าวสารที่ได้นี้ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้ส่งต่อให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุและศูนย์ปฏิบัติการในการสืบหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินการในขั้นต่อไปซึ่งองค์การเอกชนได้ช่วยเหลือโดยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่การปฏิบัติงานในหน้าที่ดังกล่าวขององค์การเอกชนเหล่านี้ ยังไม่มีความชัดเจน และยังไม่มีความกล้าที่จะเป็นพยานหากพบผู้กระทำความผิดจริง เพราะกลัวว่าตนเองจะได้รับอันตรายจากการให้ข้อมูลดังกล่าว

ซึ่งหากองค์การเอกชนได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบถูกต้อง สมบูรณ์ทุกอย่างจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาเลือกตั้งทั้งในทางที่ดี เพราะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ปราศจากการซื้อเสียง และมีประสิทธิภาพ แต่หากข้อมูลที่องค์การเอกชนได้มาไม่เป็นความจริง หรือข้อมูลเท็จจะทำให้เกิดผลเสียต่อการเลือกตั้งมากมาย ทั้งเสียค่าใช้จ่าย และเสียเวลาในการตรวจสอบการเลือกตั้งนั้นๆ³

ข้อเสนอแนะ

ด้านประสิทธิภาพการเลือกตั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ตอบว่า ควรมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการทำตัวเป็นกลาง โปร่งใส และมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเบื้องต้นในเรื่องประชาธิปไตย และเรื่องการจัดตั้งอย่างต่อเนืองและกต.ต้องสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่จะมาตรวจสอบการเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมการเลือกตั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครการเลือกตั้งมากขึ้น โดยการ

³ สัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 30 พฤษภาคม 2551.

กระตุ้นให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน พัฒนาให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ถูกต้องเพื่อบ้านเมือง

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่า อาสาสมัครการเลือกตั้งควรทราบหน้าที่ของตนเอง ควรสอดส่องดูแลและมีความกล้าที่จะรายงานการทุจริตตลอดช่วงเวลาหาเสียงและการเลือกตั้ง ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการรณรงค์และป้องปราบการข่าวนแทน⁴

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ในด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง

ผู้ร่วมสนทนาส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่า องค์การเอกชนมีประสิทธิภาพในการเลือกตั้งเป็นอย่างดี โดยจะทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล และตรวจสอบการทุจริต รวมถึงการที่ทำให้การเลือกตั้งดำเนินไปอย่างโปร่งใส

องค์การเอกชนในการเลือกตั้งเป็นผู้มีบทบาทการตรวจสอบการเลือกตั้ง เป็นบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเลือกตั้ง เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามกฎหมายระเบียบและข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การตรวจสอบการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น และเป็นการช่วยให้คะแนนเลือกตั้งเป็นเสียงที่สะท้อนความต้องการของประชาชนจริงๆ การดำเนินการเพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับผู้สนทนากลุ่มอีกส่วนมีความคิดเห็นแย้งว่าการทำงานขององค์การเอกชนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะยังเป็นการทำงานแบบขอไปที ไม่มีความตั้งใจจริงในการทำงาน เป็นการทำงานที่หวังเพียงค่าตอบแทนเท่านั้น อาจจะเป็นเพราะความไม่พร้อมของอาสาสมัครด้วย เพราะระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครมีน้อย อาสาสมัครยังไม่มีความตระหนักว่าตนเองควรจะปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างไรถึงจะถือว่าเป็นการทำหน้าที่ที่ดี รวมถึงการที่อาสาสมัครยังมีความเกรงกลัวต่ออิทธิพลต่างๆ จึงไม่กล้าดำเนินการอย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้เกิดความสุจริตในการเลือกตั้ง ซึ่งความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หมายถึง การกระทำ

⁴ สัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 30 พฤษภาคม 2551.

ใดๆ ที่มีปราศจากความลำเอียงของผู้ปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตน รวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติโดยไม่อยู่ภายใต้อาณัติหรืออิทธิพลผู้ใด

ผู้ร่วมสนทนาทั้งหมด จึงมีทัศนคติเกี่ยวกับองค์การเอกชนว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรเป็นการทำงานที่ต้องมีความตั้งใจจริงและบุคคลที่จะมาเป็นอาสาสมัครนั้น จะต้องมีความพร้อม มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ที่จะให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการเพิ่มความรู้ และสร้างความตระหนักแก่อาสาสมัครเหล่านี้มากขึ้นจะทำให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ ตอบว่า การที่ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครขององค์การกลาง เช่น เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพสาขา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกตั้ง ซึ่งอาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ซึ่งยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะ เป็นเพียงอาสาสมัครที่ได้รับการคัดเลือกมา มากกว่าที่จะสมัครเข้ามาด้วยตนเอง ดังนั้นการปฏิบัติงานจึงไม่เต็มที่ และไม่กล้าจะเปิดเผยข้อมูลบางอย่างที่ตนเองทราบมา

สำหรับประชาชนในชนบท มักจะมีการแจ้งเหตุเข้ามาทาง โทรศัพท์แต่ไม่กล้าเปิดเผยตัวเอง เพราะเกรงอันตรายที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งบางครั้งอาสาสมัครบางคนยังเป็นหัวหน้าของนักการเมือง จึงทำให้การทำหน้าที่ไม่โปร่งใส อาสาสมัครบางคนยังไม่รู้จักบทบาทของตนเองอย่างแท้จริง เมื่อได้เข้ามาบทบาทมักจะทำตัวเป็นผู้รู้ และไม่ยอมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง เกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมถึงไม่ยอมรับความรู้ใหม่ ต้องการที่ไม่สนใจเพียงแค่งานแล้วได้ค่าตอบแทน โดยไม่คิดถึงประสิทธิผลของงาน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มบางส่วน ยังตอบว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมียาอาสาสมัครกลุ่มนี้ เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า เรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันนี้คนไทยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว เพียงแต่จะอยู่ในระดับไหนเท่านั้น ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการเลือกตั้ง เพราะหากเพียงปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีแก่คนไทยแล้ว การเลือกตั้งจะต้องเป็นไปด้วยความสุจริต โปร่งใสและยุติธรรม ถึงแม้มีอาสาสมัครเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แต่ปฏิบัติงานได้ๆ ไม่เต็มความสามารถ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมียาอาสาสมัครเหล่านี้ และหากนักการเมืองยังคงคิดถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วมจะมีอาสาสมัครเพิ่มอีกจำนวนมาก ก็ไม่มีประโยชน์ในการสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างสุจริต

3. ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ในด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผู้สนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งที่คตินั้นควรจะมีการตรวจสอบในทุกขั้นตอนของการเลือกตั้ง ซึ่งการตรวจสอบประกอบไปด้วยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง การตรวจสอบสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานจากข้อเท็จจริงภาคสนาม เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ องค์การเอกชนเหล่านี้ยังมีการตรวจสอบและการรายงานผลของฝ่ายสังเกตการณ์เลือกตั้งเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเป็นการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น มาจากรายงานที่ได้รับจากประชาชน และอาสาสมัครของฝ่ายสังเกตการณ์การเลือกตั้งทั้งในช่วงก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง โดยรายงานดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารที่แจ้งเข้ามายังฝ่ายสังเกตการณ์ ส่วนกลางมากกว่าจะมีลักษณะเป็นข้อเท็จจริง โดยข่าวสารที่ได้นี้ทางฝ่ายสังเกตการณ์ได้ส่งต่อให้ฝ่ายรับแจ้งเหตุและศูนย์ปฏิบัติการในการสืบหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินการในขั้นต่อไปซึ่งองค์การเอกชนได้ช่วยเหลือโดยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง แต่การปฏิบัติงานในหน้าที่ดังกล่าวขององค์การเอกชนเหล่านี้ ยังไม่มีความชัดเจน และยังไม่มีความกล้าที่จะเป็นพยานหากพบผู้กระทำความผิดจริง เพราะกลัวว่าตนเองจะได้รับอันตรายจากการให้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจากสถานการณ์นี้ทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นการจ้างมาทำงานที่สิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า ซึ่งการแก้ปัญหาในเรื่องการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและโปร่งใสมควรมีการดำเนินการ โดยการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่ดีที่มีต่อการเลือกตั้ง โดยมีการปลูกฝังตั้งแต่ในระดับเด็กและเยาวชน⁵

⁵สนทนากลุ่มย่อยคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 5 มิถุนายน 2551.

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา ทักษะคิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาทักษะคิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มย่อย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดลำปาง จำนวน 25 คน เมื่อได้ศึกษาข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษา และอภิปรายผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาทักษะคิดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 สรุปผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง สรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีทัศนคติต่อองค์การเอกชน ว่าการสอดคล้อง ดูแลการเลือกตั้งของอาสาสมัคร โดยรวมมีการสอดคล้องดูแลสังเกตการณ์ และได้ลงบันทึกไว้แต่ไม่มีการรายงาน อาจเนื่องมาจากการไม่กล้าที่จะรายงานสรุปโดยภาพรวมของข้อมูลด้านอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้งพบว่า ส่วนมากมีการสอดคล้องและมีการบันทึก แต่การสอดคล้องและบันทึกแตกต่างกันออกไป

ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการมีอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งมาคอยสอดส่องป้องกันการทุจริต ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยที่เห็นด้วยเพราะคิดว่าเป็นการที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนแต่ควรมีการอบรมให้ความรู้ก่อนที่จะปฏิบัติงาน ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยเพราะการปฏิบัติงานไม่เห็นผลชัดเจนและ เนื่องจากการทำงานบางครั้งขาดจิตสำนึกทางการเมือง แต่โดยภาพรวมแล้วมีทัศนคติว่าเห็นด้วยกับการที่มีอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง และการที่มีองค์การเอกชนเข้ามาทำให้มีการเลือกตั้งที่มีความสุจริตและโปร่งใส

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีทัศนคติต่อองค์การเอกชน โดยมีความแตกต่างกันไป ทั้งที่ตอบว่า เป็นการดี เพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง และอีกกลุ่มที่ตอบว่า เป็นการทำงานแบบขอไปที เพื่อหวังเงินตอบแทนเท่านั้น ด้านการเพิ่มภาระงานแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า ไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงานแต่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรเหล่านี้ เพราะหากประชาชนมีความรู้และความตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ดีต่อการเลือกตั้ง รวมถึงการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง สรุปได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป บางกลุ่มให้คำตอบว่าเป็นการทำงานที่ดีเพราะมีการดำเนินการตั้งแต่ก่อนวันเลือกตั้ง ในวันเลือกตั้ง รวมทั้งมีการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และบางกลุ่มตอบว่าเป็นการทำงานที่ไม่คุ้มค่ากับค่าตอบแทนที่จ่ายไป เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ บางคนมาทำงานเพื่อหวังค่าตอบแทนเท่านั้น ในด้านของการคุ้มค่ากับเงินค่าตอบแทนนั้น ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้มา หากข้อมูลนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความเป็นจริงก็จะคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป แต่ถ้าข้อมูลนั้นเป็นการอ้างถึง หรือยกขึ้นมาพูดโดยไม่มีหลักฐานก็ไม่คุ้มค่ากับเงินที่ต้องจ่ายไป

6.1.2 ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย

ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง พบว่า ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรเป็นการทำงานที่ต้องมีความตั้งใจจริงและบุคคลที่จะมาเป็นอาสาสมัครนั้นจะต้องมีความพร้อม มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ที่จะให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการเพิ่มความรู้ และสร้างความตระหนักแก่อาสาสมัครเหล่านี้มากขึ้นจะทำให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พบว่า ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนั้น ประชาชนที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครควรเป็นประชาชนที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน มีความกล้าที่จะรายงานผลการปฏิบัติงานหากพบว่ามีทุจริตโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมือง หรือเป็นหัวคะแนนเสียเอง และผู้ร่วมสนทนายังให้ความเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า เรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันนี้คนไทยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่แล้ว เพียงแต่จะอยู่ในระดับไหนเท่านั้น

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง พบว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งที่คืบหน้าควรจะมีการตรวจสอบในทุกขั้นตอนของการเลือกตั้ง ซึ่งการตรวจสอบประกอบไปด้วยการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและหลักฐานต่างๆซึ่งผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นการจ้างมาทำงานที่สิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า ซึ่งการแก้ปัญหาในเรื่องการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและโปร่งใสควรมีการดำเนินการ โดยการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่ดีที่มีต่อการเลือกตั้ง โดยมีการปลูกฝังตั้งแต่ในระดับเด็กและเยาวชน

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป ทั้งในส่วนที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพและไม่มีความมีประสิทธิภาพ เพราะองค์การเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งนั้น เป็นประชาชนที่ได้มาจากการเลือกหรือแต่งตั้ง ไม่ได้มาโดยจิตอาสา ซึ่งการทำงานแบบนี้จะเป็นการทำงานที่หวังเพียงแค่ค่าตอบแทนเท่านั้น แต่ก็มีประสิทธิภาพเพราะอย่างน้อยก็เกิดการสอดส่องดูแล ให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และ โปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลที่ต้องการ โดยใช้เวลาและความพยายามอย่างประหยัดเมื่อเทียบกับปริมาณที่สำเร็จ เป็นการผสมผสานปัจจัยต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสรรคผลผลิตและความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งคือประสิทธิผลของการเลือกตั้ง ซึ่งความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีปราศจากความลำเอียงของผู้ปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตน รวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติโดยไม่อยู่ภายใต้อาณัติหรืออิทธิพลผู้ใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์สิทธิ์ จรรโลงบุตร ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลในการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ผลการศึกษา พบว่า “การจัดการการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความประสบความสำเร็จบ้าง ส่วนการป้องกันการซื้อเสียงป้องกันได้น้อยและการป้องกันการทุจริตในหน่วยลงคะแนนป้องกันได้เพียงเล็กน้อย ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ยังมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง ขั้นตอนการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ซับซ้อน สะดวก รวดเร็วดี การนับคะแนนและการประกาศผลคะแนน รวดเร็วดี การป้องกันการทุจริตของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำได้ค่อนข้างดี การสืบสวนการทุจริตทำได้ค่อนข้างไม่ดี การป้องกันการทุจริตของกรรมการการเลือกตั้ง ทำได้ค่อนข้างดี การขหนีบัตร การแยกบัตร การซ่อมบัตร การนับคะแนนทำได้ค่อนข้างดี ดังนั้น จึงถือว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีประสิทธิผลในการจัดการเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป มีทั้งในส่วนที่เป็นดี เพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองตามแบบประชาธิปไตยที่บุคคลสามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างมีสิทธิเสรีภาพภายใต้ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับยูวัฒน์ วุฒิเมธี ที่ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในงานต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวของประชาชนเองและยังสอดคล้องกับ อัมรา พงษ์สถาปิต ที่ว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคือ เปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพสาขา เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกตั้ง แต่ส่วนที่เป็นข้อเสียคือ เป็นการทำงานแบบขอไปที เพื่อหวังเงินตอบแทน เพราะได้มีการกำหนดเงินเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานมากกว่าที่จะเน้นให้ประชาชนสนใจในเรื่องของการทำงานด้วยจิตอาสา ซึ่งในเรื่องนี้ขัดแย้งกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่องลักษณะขององค์การเอกชน ที่กล่าวว่าไม่มีการแสวงหาผลกำไร แต่จะมีการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังคมส่วนร่วม หรือผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์เฉพาะสมาชิกหรือฐานคะแนนเสียง

ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป ที่ตอบว่ามีส่วนดีที่มีองค์การเอกชนเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้ง เพราะการตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากต่อการเลือกตั้ง ในส่วนที่มีทัศนคติขัดแย้งกันนั้น พบว่าการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นการจ้างมาทำงานที่สิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า ซึ่งการแก้ปัญหาในเรื่องการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและโปร่งใสมควรมีการดำเนินการ โดยการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่ดีที่มีต่อการเลือกตั้ง โดยมีการปลูกฝังตั้งแต่ในระดับเด็กและเยาวชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กล่าวว่ารำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการเลือกตั้ง คือ การตรวจสอบการเลือกตั้งของการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุน และพรรคการเมืองว่า การหาเสียงใช้วิธีการใด มีใครเข้าร่วมบ้าง ลักษณะและพฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สนับสนุนเป็นอย่างไร และต้องมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและภาพถ่ายหรือแผ่นบันทึกเสียง

ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านประสิทธิภาพการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และการตรวจสอบการเลือกตั้ง เพราะทัศนคติเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลที่บุคคลหนึ่งจะมีต่อเหตุการณ์หนึ่งหรือสิ่งหนึ่ง สิ่งใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องทัศนคติของโธภา บูทธิกุลชัย ที่ได้ให้คำจำกัดความว่า “ทัศนคติเป็นการรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นและความจริง ซึ่งได้แก่ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึก ซึ่งเป็นการประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันกัน เมื่อได้ก่อรูปขึ้นมาแล้วเกิด

การเปลี่ยนแปลงได้ยาก” และการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชนนั้นคือการทำงานที่ไม่หวังผลตอบแทนแต่ต้องการเพียงให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นประชาชนที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครยังมีความคิดว่าการทำงานนี้ต้องได้รับผลตอบแทนเป็นเงินซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องบทบาทขององค์กรในการเลือกตั้ง ของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่กล่าวว่า องค์กรเอกชน หมายถึง องค์กร มูลนิธิ หรือสมาคม หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันนอกระบบราชการรวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มศึกษา กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อจะดำเนินบทบาทในการช่วยเหลือหรือช่วยคลี่คลายปัญหาในสังคมการบริหารสังคมรวมทั้งการพัฒนาสังคม โดยมีได้แสวงหากำไร หรือผลประโยชน์ใดๆ

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะดังนี้

6.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการทำตัวเป็นกลาง โปร่งใส
2. ควรมีการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเบื้องต้นในเรื่องประชาธิปไตย และเรื่อง การเลือกตั้ง
3. ต้องคัดสรรคนที่ทำงานจริง และกต.ต้องสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่จะมาตรวจสอบการเลือกตั้ง
4. ควรจะสอดคล้องดูแลและมีความกล้าที่จะรายงานการทุจริตตลอดในช่วงเวลาหาเสียงและการเลือกตั้ง
5. ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการณรงค์และป้องปราบการข่าวแทน

6.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเรื่องทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อองค์กรเอกชนในเชิงปริมาณ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และองค์กรเอกชน
3. ควรมีการศึกษารูปแบบขององค์กรเอกชนในการเลือกตั้ง

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กระทรวงมหาดไทย. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กระทรวงมหาดไทย, 2551.

ทิตยา สุวรรณชฎ. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาบริหาร
ศาสตร์, 2520.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

เทพพนม เมืองแมน. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2540.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. หลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : การพัฒนาชุมชน, 2535.

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2527.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

พรพิมล วรวุฒิพุทธพงษ์. เอกสารการสอนเรื่องแรงจูงใจ. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์, 2529.

พิสุทธ์ บุญเจริญ. การประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

ไพบูลย์ อินทรวินา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดทัศนคติ. กรุงเทพมหานคร : หน่วยวิจัย
สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2515.

ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์, 2540.

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. ปรัชญาการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : บางกอกบลิ๊อค, 2534.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรภาพิพัฒนา, 2525.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

โสภา ชูพิกุลชัย. จิตสังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. องค์การเอกชนในการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. คู่มืออาสาสมัครในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550.

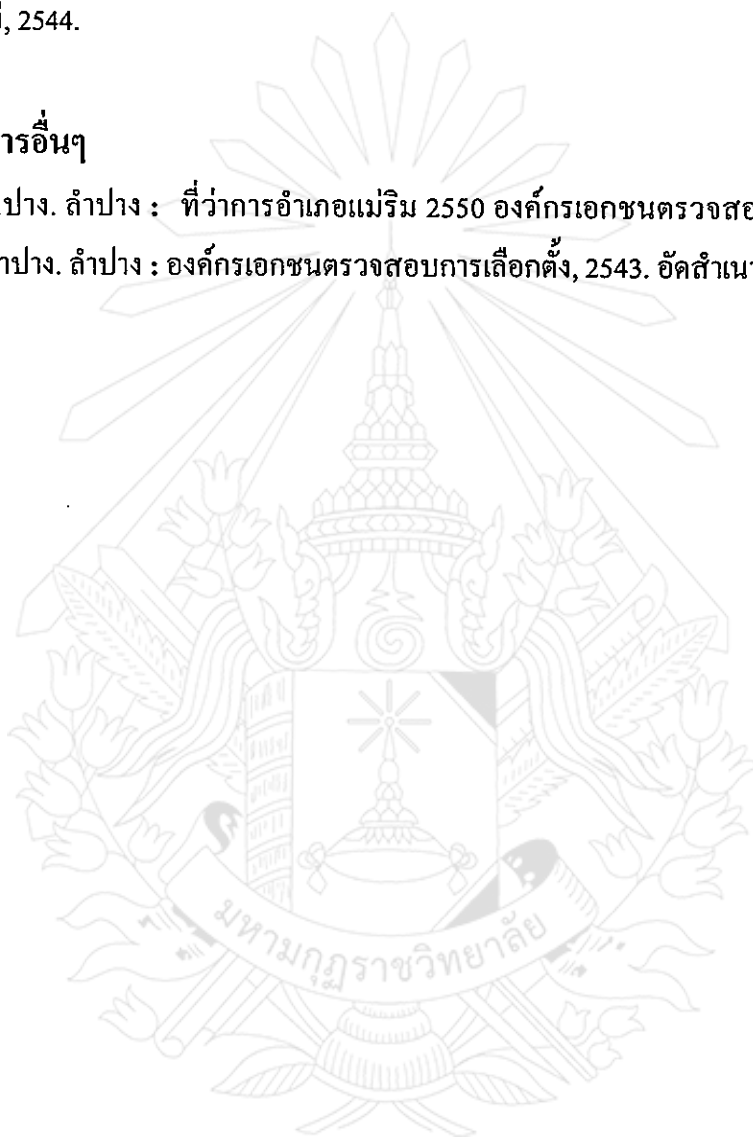
สุธา สิงโตทอง. “คณะกรรมการการเลือกตั้ง : บทบาทอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ 2540”.

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.

อำนาจ โชติชะวานนท์. “ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

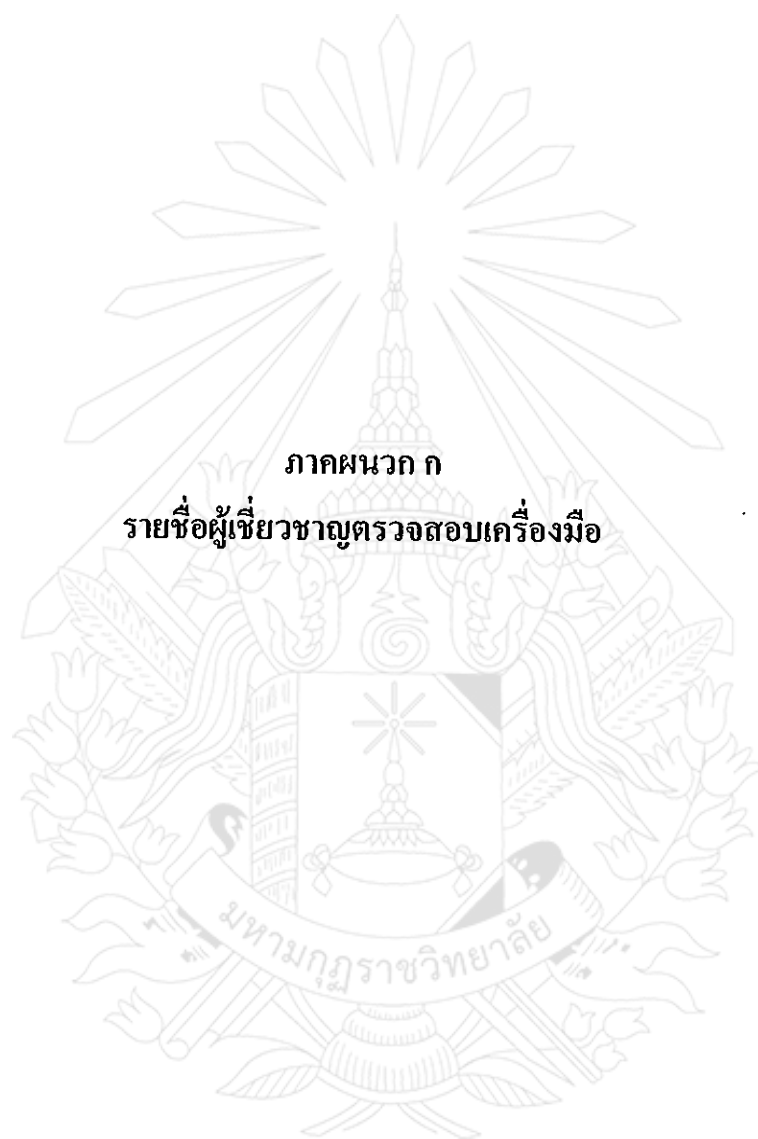
3) เอกสารอื่นๆ

ประวัติจังหวัดลำปาง. ลำปาง : ที่ว่าการอำเภอแม่ริม 2550 องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจังหวัดลำปาง. ลำปาง : องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง, 2543. อัดสำเนา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

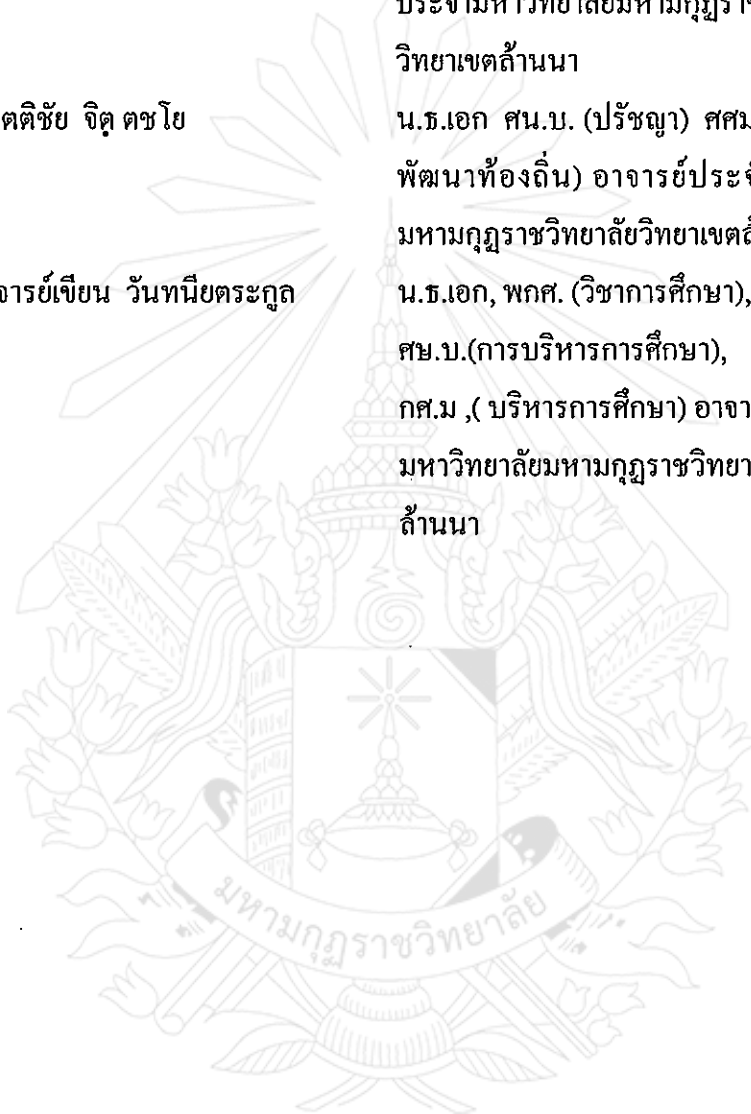
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

1. พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม
 น.ธ.เอก พธ.บ. กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ และอาจารย์
 ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตล้านนา
2. พระครูปลัดจิตติชัย จิตฺตชโย
 น.ธ.เอก สน.บ. (ปรัชญา) ศสม. (การวิจัยและ
 พัฒนาท้องถิ่น) อาจารย์ประจำวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจียน วันทนียตระกูล
 น.ธ.เอก, พกศ. (วิชาการศึกษา),
 ศษ.บ.(การบริหารการศึกษา),
 กศ.ม. (บริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขต
 ล้านนา

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล

ที่ ศบ 6013(1.9)/003

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๙๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๘๑-๔๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

8 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง

ด้วยนางระวีพร ทรงสุภา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ทศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ค.น.ม.) โดยมี รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย และ พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางระวีพร ทรงสุภา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

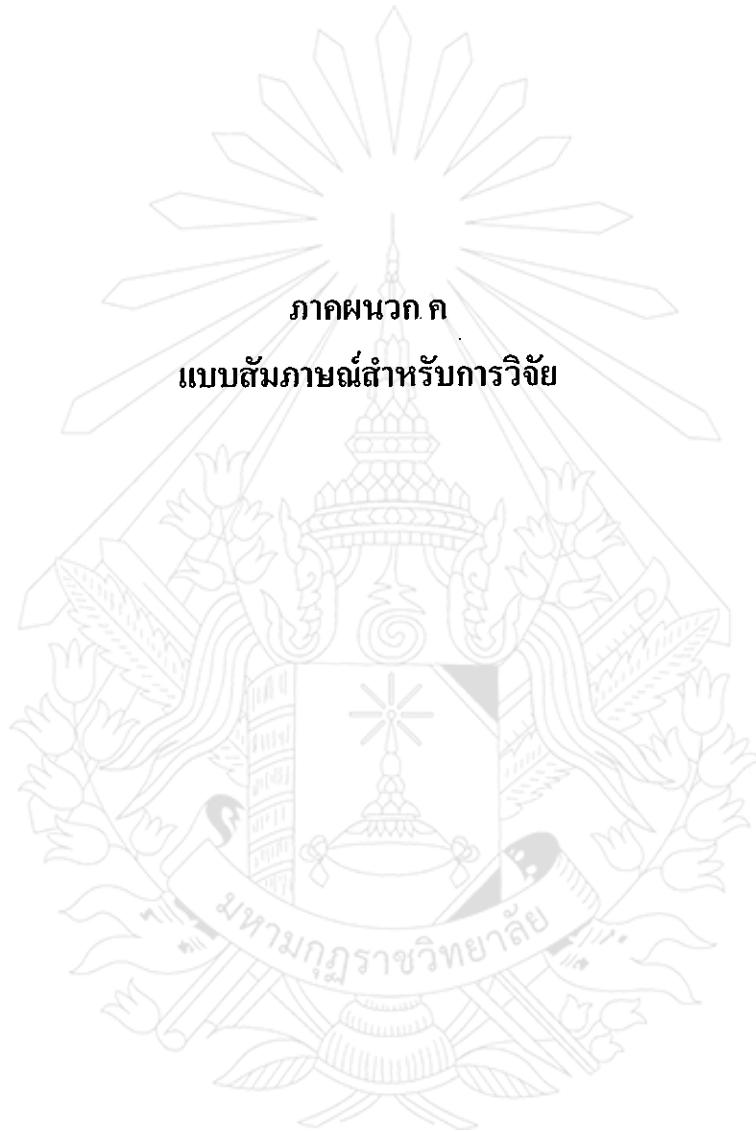
(พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ทศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง

.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาเรื่อง ทศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดและแสดงความคิดเห็นที่ตรงตามความเป็นจริง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับตามจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัดและผลที่ได้จะวิเคราะห์เป็นองค์รวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งเท่านั้น

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

2.1 ด้านประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

2.3 ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยหวังว่า จะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถามจากการวิจัยด้วยดี และขอขอบคุณมา

ณ โอกาสนี้

นางระวีพร ทรงสุภา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา รัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง ทศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีต่อองค์การเอกชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร จังหวัดลำปาง

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ .....นามสกุล.....
- 1.2 อายุ.....ปี เพศ.....สถานภาพ.....
- 1.3 ระดับการศึกษา(ระบุ).....
- 1.4 อาชีพ(เช่น รับราชการ, รับจ้าง หรือ อาชีพอิสระ).....
- 1.5 ตำแหน่งหน้าที่ดำรงในปัจจุบัน.....
- 1.6 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง.....
- 1.7 ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....
- 1.8 วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....
- 1.9 สถานที่ ที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ทศนคติของคณะกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง

2.1 ด้านประสิทธิภาพการเลือกตั้ง

1) อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.)มีการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับสถานการณ์
ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุนพรรคการเมืองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2) อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง (อสส.) มีการบันทึกข้อมูลที่ได้สอดส่องด้วยตนเองเกี่ยวกับ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3) ผู้ประสานงานอาสาสมัครการเลือกตั้ง (ปอส.) มีการสอดส่องป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับ
สถานการณ์ทั่วไปและพฤติกรรมของผู้สมัคร ผู้สนับสนุนและพรรคการเมือง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4) ผู้ประสานงานอาสาสมัครการเลือกตั้ง (ปอส.) มีการสังเกตการลงคะแนนและการนับ
คะแนนตลอดจนประสานงานรับหนังสือคำทักท้วงการทำงานของกปน.หรือกนค. หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

5) ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการบันทึกการรับแจ้งเหตุจากผู้แจ้งเหตุ
เพื่อพิจารณาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6) ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (ปอจ.) มีการรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดและองค์การเอกชนต้นสังกัดหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

7) อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) มีการปฏิบัติงานหาข่าว สอดส่องป้องกันการทุจริต การ
เลือกตั้งอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

8) อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ (อสจ.) มีการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าว ผู้ให้ข่าวประชาชนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

9) ท่านคิดว่าองค์การเอกชนมีการสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพหรือไม่

.....

.....

.....

10) ท่านคิดว่าการทำงานขององค์การเอกชนในการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบัน

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชนมีผลกระทบอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่า การที่องค์การเอกชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระงานแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

1) ท่านคิดว่าองค์การเอกชนได้ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่องค์การเอกชนต้องมีหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งจะถูกมองว่าเป็นบทบาทที่เกินความสามารถขององค์การเหล่านี้

.....

.....

.....

3) การเข้ามาตรวจการเลือกตั้งขององค์การเอกชนมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการเลือกตั้ง

1) ด้านประสิทธิภาพการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

2) ด้านการมีส่วนร่วมการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

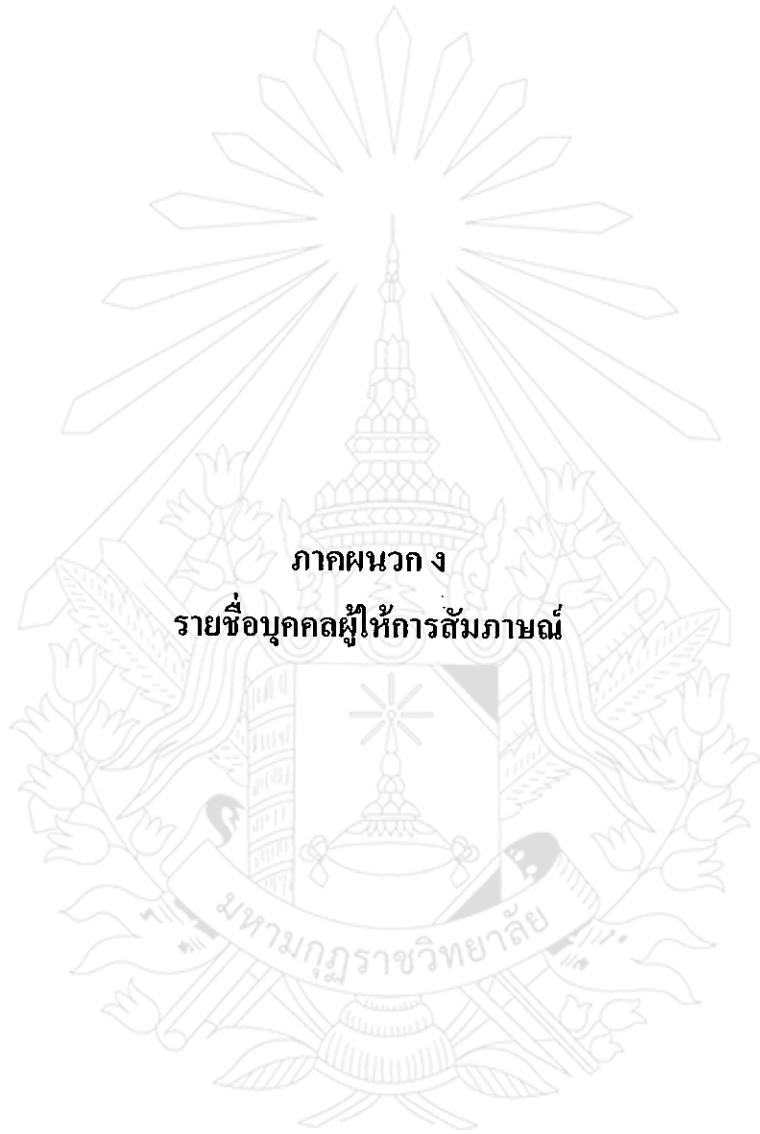
3) ด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ระวีพร ทรงสุภา

ภาคผนวก ง
รายชื่อบุคคลผู้ให้การสัมภาษณ์

รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายสถาพร	วาริศรี	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
2. พล.ต.ต.สัมฤทธิ์	ผ่องหิรัญ	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
3. นายเพชร	กันทาคี	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
4. นายวีระพงษ์	ชูชื่นกลิ่น	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
5. นายอัศวิน	นิลทอง	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
6. นายกนกศักดิ์	แสงเงินอ่อน	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง
7. นายประสงค์	ดวงเบ็ญ	หัวหน้างานอำนาจการ
8. น.ส.ปิยะธิดา	แก้วสิงห์	พนักงานการเงินและบัญชี
9. นางพิกุล	สิริเยวลักษณ์	พนักงานการเลือกตั้ง
10. นางคุณดาว	ปิ่นสีทอง	เจ้าหน้าที่การเลือกตั้ง
11. นายนเรศ	วัชรระโชติพิมาย	หัวหน้างานจัดการเลือกตั้ง
12. น.ส.ทัศนีย์	ตั้งเยาว์	พนักงานการเลือกตั้ง
13. นางฉลองขวัญ	ไชยโย	พนักงานการเลือกตั้ง
14. นางนาตยา	คงแสง	หัวหน้างานพรรคการเมือง
15. นายชาญฤทธิ์	ขันธวงศ์	พนักงานการเลือกตั้ง
16. นายอุเทน	ชูกิจจานุกิจ	หัวหน้างานการมีส่วนร่วม
17. นายกฤษณพงษ์	สุใจคำ	พนักงานการเลือกตั้ง
18. นายสุทธิชัย	บุญเรือง	หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน
19. ร.ต.อ.ธนพล	วงศ์คำปวน	พนักงานสืบสวนสอบสวน
20. จ.ส.ต.สมฤทธิ์	วงศ์วิราช	พนักงานสืบสวนสอบสวน
21. นายสมเกียรติ	อัญชญา	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 1
22. นายจำลอง	กล้าจริง	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 2
23. นายไชยยัน	สิทธิเดชา	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 3
24. นายสมเจตน์	ขันติโชติ	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 4
25. นายทน	ตากัน	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 5

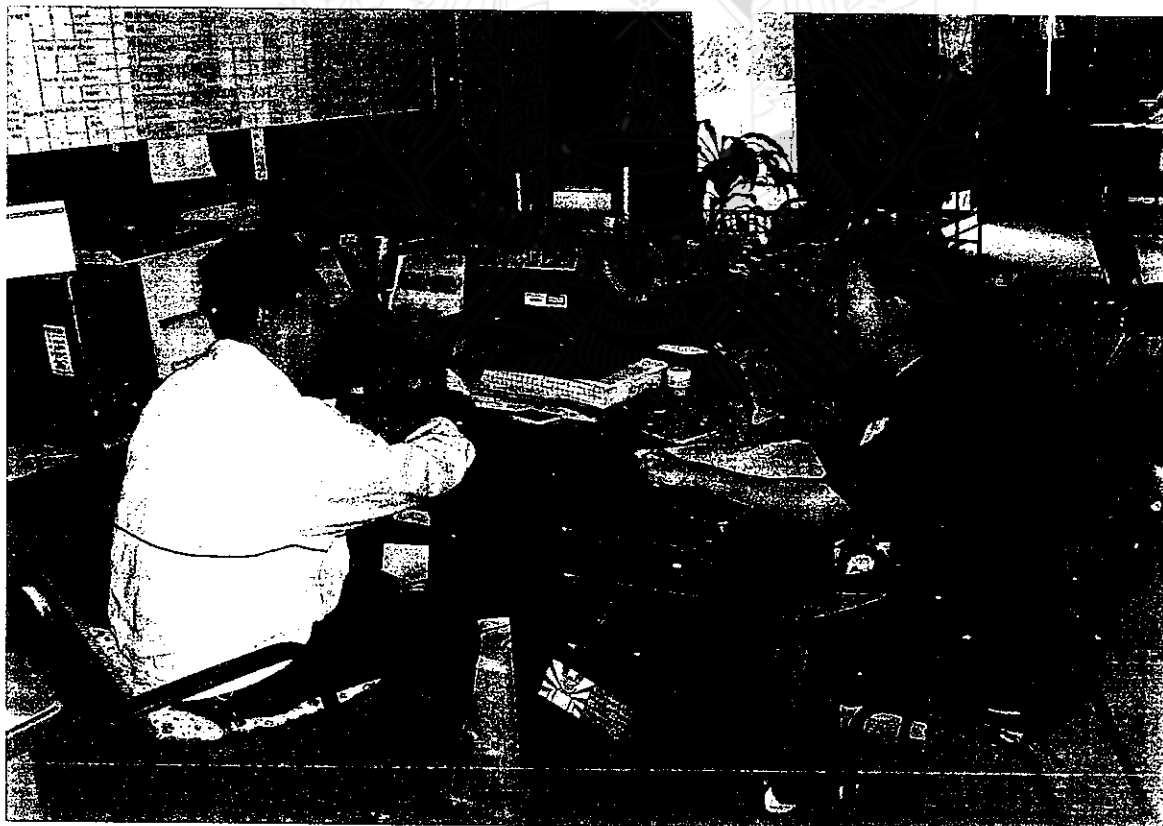
ภาคผนวก จ
ภาพประกอบงานวิจัย

ภาพที่ 1 การสัมภาษณ์งานวิจัย

ภาพที่ 2 การสัมภาษณ์งานวิจัย

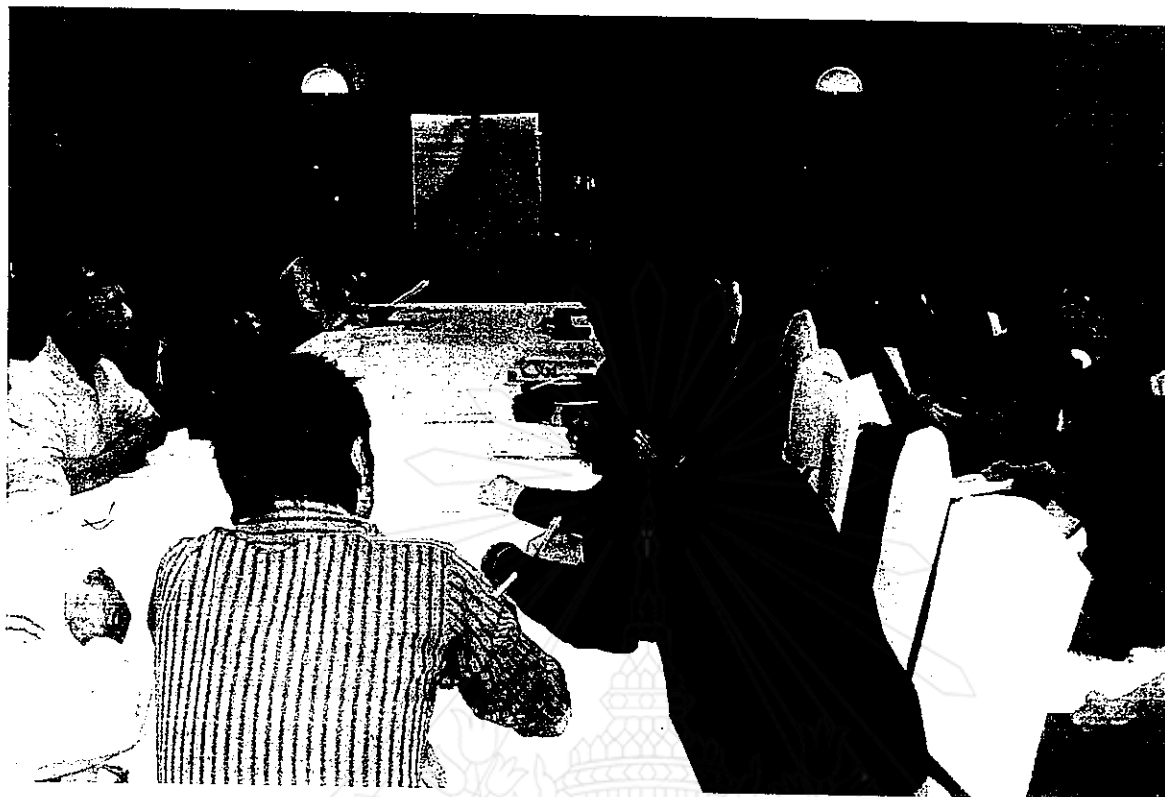
ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์งานวิจัย

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์งานวิจัย

ภาพที่ 5 การประชุมกลุ่มย่อย

ภาพที่ 6 การประชุมกลุ่มย่อย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นางระวีพร ทรงสุภา
- วัน เดือน ปี : 4 มิถุนายน พ.ศ. 2513
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 228 หมู่ที่ 10 ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลสารภี
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
- การศึกษา
- พ.ศ. 2530 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น โรงเรียนพณิชยการลานนาเชียงใหม่
- พ.ศ. 2532 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนพณิชยการลานนาเชียงใหม่
- พ.ศ. 2544 : ศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (การบัญชี)
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- อาชีพ : รับราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดเชียงใหม่
- ตำแหน่ง : พนักงานการเงินและบัญชี
- สถานที่ปฏิบัติงาน
- พ.ศ. 2534 : ที่ว่าการอำเภอขุนยวม
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- พ.ศ. 2536 : ที่ว่าการอำเภอไชยปราการ
อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
- พ.ศ. 2538 : ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- พ.ศ. 2547 : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง จังหวัดลำปาง
- พ.ศ. 2550 : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่